

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v. na leto. (za Nemčijo 2 K 8 v. za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v.). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2, naročnika, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2, oddelek.

SLOVENSKEMU LJUDSTVU V PODUK IN ZABAVO. ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enoslojna peštvrst (listina „Domoljubove“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v. če se tiska dvakrat 26 v. če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust. — Reklamne notice navadno garmondvrsta 60 v.
Čekovni promet poštno-hranilniškega urada št. 824.797.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 5. maja 1904

Leto XVII.

Katera je prava ljudska stranka?

V zadnjem času se vedno bolj množe pojavi, ki bolj jasno kot katerisibodi dogodek kdaj poprej odgovarjajo na vprašanje: katera je prava ljudska stranka na Kranjskem.

Eden izmed teh pojavov je dopolnilna volitev za deželni zbor v gorenjskih sodnih okrajih Kranj-Tržič-Skofja Loka. Nastopila sta dva kandidata: eden v imenu katoliško-narodne stranke in drugi v imenu „neodvisne kmečke stranke“.

Liberalna stranka to pot torej ni nastopila ali bolje: si ni upala nastopiti. Zakaj, je vsakemu jasno. Njeno ime je na deželi tako ob kredit, da se niti pokazati več ne sme. Liberalizem je na kmetih napravil popoln bankerot. Drugod po svetu je prišel na boben že prej; pri nas nekoliko pozneje, a prišel je vendar-le. In prav je tako, da ga je na kmetih konec, tega sleparja. Dosti škode je povzročil. Sedaj še životari po naših mestih in trgih. Prej ali slej zadene ga tudi tam enaka usoda. Potem se bode slovensko ljudstvo šele popolnoma oddahnilo.

Da liberalna stranka torej ni ljudska stranka, to vé zadnji otročaj.

Zato je bilo treba pri volitvah stopiti pred ljudstvo v drugem imenu. Kmalu je bilo dete rojeno in krščeno. Dali so mu ime: neodvisna kmečka stranka. Kmečka? A za botre so stali: krčmarji, trgovci, učitelji. Neodvisna? V Ljubljani so ukazali in po „Slovenskem Narodu“ ter „Gorenjcu“ zatrobili: bodi! in bila je. In

Franc Drobnič,
deželni poslanec.

hodila je okoli nekaj časa v ovčji obleki in snubila pri naših kmetih. Toda kmetje so jo kmalu spoznali po kozlovskega duhu, ki se ni dal prikriti in razkrinkana je stala pred njimi kot stara, zaničevana liberalna stranka. In zadela jo je ista usoda: vržena je bila na gnoj z večjim zaničevanjem kot kdaj poprej!

Tudi ta ni bila ljudska stranka. Kar na kmetih ni šlo, poskusilo se je med našim delavstvom. Zopet seveda pod drugim imenom. Izpremenjena tako in preoblečena je stopila med naše delavce, da jo je bilo težko izpoznati. Potuhneno je skrila rožičke svoje liberalne matere in bahato je nastopila kot rešiteljica delavskih slojev. Na tihem pa je roko v roki hodila kot najzvestejša zaveznica stare liberalne mamke, od katere je povzela vse njene slabe lastnosti. Toda zdravi razum našega delavstva je kmalu spoznal, da je socialna demokracija polnokrvna potomka liberalne matere in da od nje ne more pričakovati rešitve, ker ni prava ljudska stranka.

Naše ljudstvo, zlasti jedro njegovo: kmetje in delavci pa so v tej dobi snubitve liberalne, neodvisne kmečke in socialno-demokratske stranke do dobrega spoznali, katere lastnosti mora imeti prava ljudska stranka. In te lastnosti so naši pri katoliško-narodni stranki, ki je ves čas svojega obstanka zvesta ostala svojemu ljudskemu programu, kakoršnega je bolj natanko začrtala na I. in II. slov. katoliškem shodu. In v tem programu zavzema najodličnejše mesto gospodarsko

vprašanje. Saj prvo je obstanek ljudstva, vse drugo mora biti zgrajeno na tem temelju. Kmečko ljudstvo je videlo, da katoliško-narodna stranka res deluje v smislu tega programa, da vedno upošteva, kako je večina našega naroda poljedelska in kako treba zato v prvi vrsti kmečkemu stanu pomagati do večjega blagostanja. S kratka: Kmečko ljudstvo je spoznalo, da je katoliško-narodna stranka njegova stranka, da je edino ona prava zastopnica kmečkega stanu in da ne potrebuje nobene posebne neodvisne kmečke stranke, ki bi je vodila. In da ljudstvo res tako misli, je jasno pokazala zadnja volitev na Gorenjskem.

To pa je izpoznalo tudi naše delavstvo. Nebrojnokrat že je katoliško-narodna stranka, zvesta svojemu programu, odločno nastopila v obrambo pravic zatiranega delavskega stanu. Prav posebno odločno pri zadnjih dogodkih v ljubljanski tobačni tovarni in pri štrajku na Javorniku ter Savi na Gorenjskem. Liberalna stranka je v teh dveh slučajih po stari navadi imela za delavstvo samo zasmeh in je stala odločno na strani tistih, ki nočejo dati delavstvu tega, kar jim gre po božjih in človeških postavah. Socialno-demokratska pa je od daleč gledala in brez dvoma delavcem privoščila njihov kritičen položaj. Edino katoliško-narodna stranka je odločno in neizprosno povzdignila svoj glas za krivično zatiranje delavce. Tako more nastopiti le ljudska stranka, kakoršna je katoliško-narodna stranka.

Odslej ni nobenega najmanjšega dvoma več, kako naj se slovensko ljudstvo politično organizira. Zdrava, našemu narodu popolnoma prikladna organizacija je dana v programu katoliško-narodne stranke. Zato pa ima tudi samo ona pravico do obstanka. Vsaka druga, na drugačnem programu osnovana stranka, je pogubonosna za naš narod -- zato katoliško-narodna stranka ne sme počivati prej, dokler ne zmaga na celi črti. Da se to čim prej zgodi, v to pomozi Bog!

Politični razgled.

Češka obstrukcija v drž. zboru.

Čehi so že cela štiri leta obstrujirali državni zbor, a sedaj so prišli do spoznanja, da pri nas Slovanom ni mogoče priti do

pravic, ker drži vlada na vseh koncih in krajih z Nemci. Zadnji čas so Čehi ropotali ne proti vladi, ampak proti ministrskemu predsedniku Körberju, da bi ga vrgli z ministrskega stola. Čehi bi bili že s tem zadovoljni, ako bi se jim posrečilo to napraviti. Toda vladna moč in zraven nemška moč je silnejša kakor vsaka obstrukcija. Kadar poslanci ne opravijo svojih zapovedanih opravkov, pa seže vlada po § 14. in z njim zakrpa vlada vse luknje in potrebe, ki jo tiščijo. Pa kaj brani Čehom še nadalje obstrujirati? Čehi so bolj skrbni za državo kot Nemci, zato jih boli, da so prisiljeni motiti delovanje državnega zbora, ker državni zbor že celih sedem let ni naredil nobene pogodbe z ogrsko državno polovico, in sklenil še tudi ni trgovinskih pogodb z Nemško in Italijo. Vse to Čehi boli in sliši se, da nič kaj radi ne nadaljujejo svojega ropotanja in motenja v državnem zboru. Da bi se napravil konec razgrajanju, mislijo mnogi dobri duhovi, da bi se vsi poslanci pogovorili med seboj in vsi tako sklenili, da bi bilo za naprej vsako motenje zabranjeno, ali z drugimi besedami: spremenili bi radi poslónik, ki bo prepovedal vsako obstrukcijo.

Kdo je kriv, da državni zbor ne dela?

To je enkrat ena, da so Nemci, ki hočejo imeti povsod prvo besedo, krivi, da državni zbor nikamor ne pride. Pa ko bi jih vsaj res toliko bilo, da bi si po pravici lastili to gospodarstvo! Drži jih po koncu samo krivični volivni red, ki spravi toliko nemških poslancev v drž. zbor. 35 odstotkov Nemcev voli za državni zbor 206 poslancev, 59% odstotkov slovanskih prebivalcev pa voli samo 196 poslancev!

Razgrajanje pri volitvi delegatov.

Avstrijski državni zbor je bil 19. aprila sklican. Poslanci so prišli na Dunaj z namenom, da se zbor zopet kmalu razbije. Prve tri dni niso pričeli drugega, kakor poslušali razne interpelacije, prošnje, dopise in tako naprej, ki so jih morali zapisnikarji prebirati. Na 23. dan aprila pa je bila napovedana volitev delegatov, ker je vlada bila mnenja, da zbor tako ne bo nič sklenil. Kaj naj bi Slovani tudi to volitev poskusili zabraniti? Poljski poslanci so se ponudili za srednike, in na njih prizadevanje je sklenila naša „Slovanska zveza“ in Čehi, da pri volitvi ne bodo delali ovir, ker volitve delegatov na noben način ni mogoče zabraniti. Nato je zborniški predsednik sklican izredno sejo na 22. dan aprila, da bi tedaj že volili. Ali nekaj čeških poslancev in socialnih demokratov ni bilo zadovoljnih in so jeli zbijati po zbornici. Neki poslanec bije s pestmi

po predsednikovi mizi, neki Čeh odtrga pokrov od mize in začne udrihati po klopi, neki vzame ravnilo in dela z njim silne hrušč in trušč po dvorani. Naenkrat se začuje rezek pisk. Čehi so prinesli piščalko in jih v naglici razdelili med tovariše; ti sedaj jeli piskati, da je kar skozi ušesa letelo in so zaglušili vsako besedo. Neki poslanec zagrabi v tem hrupu košaro, polno s papirjem in jo trešči nad predsednikovo mizo. Predsednik je nato za pol ure ustavi sejo, na kar so Čehi odšli iz dvorane. Čez pol ure se je ropot zopet povrnil, a ni bil tako silen. Tedaj so se godile volitve. Ko je šlo že na devet zvečer, je bila volitev končana. Tisti, ki so rogovili, so bili pokri s trskami in imeli roke vse krvave. Državni zbor se še nadaljuje.

Izseljevanje v Ameriko.

Iz Avstrije se v zadnjih letih največ ljudi izseli v tuje kraje. Natanko se ne ve, koliko jih ravno odide iz dežele, ali že te številke, ki vlada vé zanje, so strašne za razmere v državi. Predlanskim se je izselilo čez 100.000 ljudi, vlani pa že nad 250.000. Iz konzularnega okraja Trst, odkoder gredo izključno le Slovenci in Hrvatje, se izseli vsako leto nad 15.000 ljudi. Večji del izseljencev je kmetovavcev. Slab zaslužek jih podi v tuje kraje. Ljudstvo se živi večinoma s sadjem, koruzo, fižolom in krompirjem. Avstrijci, ki delajo po Združenih državah, pošljejo vsako leto najmanj 50 milijonov kron domov. Kakšen krajcar se res vjame, a mnogo jih pride nazaj skvarjenih na duši in na telesu!

Velikanski štrajk železničarjev na Ogrskem.

Pred 14 dnevi so vzdignili štrajk vsi železničarji po Ogrskem in Hrvaškem, štrajkalo je nad 70 tisoč ljudi. Leta in leta so že čakali na obljubljeni zboljšanje, a ker so bili obljub siti, so se vzdignili. Zahtevali so: začetkom službe plače 1600 kron na leto, dalje hitrega povišanja, ki more pskočiti na 2400 kron, uravnava rednih razmer raznih železniških služnikov. Končano so zahtevali, naj država takim železničarjem ki se brez lastne krivde zadolžijo, dá brezobrestna posojila. Vsega skupaj so predložili 26 prošnja in zahtev. Železničarji so teh 26 zahtev že veliko prej izročili železniškemu ministru, da bi jih potrdil. A iz vsega ni hotelo nič biti. Ker so vedeli, da bo treba seči po najhujšem, so ustanovili zaklad za štrajk. Vsak uradnik je dal 10 kron, poduradnik 5 K in služniki so dali po 2 K. Ker so železničarji odslej vedno po malem rogovlili in sklicavali razne shode, jih je vlada jela preganjati, nekaj izmed glavnejših

tičev je dala celo zapreti. To pa jih je razkačilo in v torek 20. aprila so popustili vsi delo, od največjega do najmanjšega. Država je imela vsako uro na tisoče škode. Šel ni noben vlak, oddal se ni noben telegram, nobeno pismo ni prišlo na svoj kraj. Država je imela vsak dan več škode, kakor bi znašalo povišanje žezniških plač za celo leto, a vendar je država sklenila, da bo kljubovala železničarjam. Železničarji so se vozili v Budimpešto in se dan na dan pogajali z železniškim ministrom; najprej je morala vlada izpustiti zaprte železničarje in dovoliti, da se smejo zopet zbirati na shodih. Nadaljnje pogajanje je imelo toliko uspeha, da je bila vlada pri volji ustanoviti deželno zvezo vseh železničarjev, dati nekaj poboljšav pri plači in zraven obetala, da jih zavoljo štrajka ne bode nič kaznovala. Ali takrat železničarji še niso bili zadovoljni; hoteli so imeti vse prošnje izpolnjene. Ker je bilo videti, da se bodo štrajkujoči dalj časa držali, je vlada sklenila, vse one uradnike, ki so še rezervisti, poklicati v službo pod vojaško pokorščino, da bi tako vsaj nekaj vlakov vozili na dan; poštna gosposka pa je sklenila, vpeljati pošto s konji po celi deželi. Cesar je res izdal najvišje povelje, s katerim je poklical vse rezerviste pod suktnjo in jih prideli železniški službi; precej po tistem pa je tudi minister ustavil vsako pogajanje. Ko so železničarji za to zvedeli, so skupaj stopili, ali policaji in vojaki-huzarji so jih obstopili, nato so se razšli. Vodnika vsega štrajka so zaprli, ker se ni postavno vedel; tako je bilo vse zbegano. Ko je odbor štrajka sprevidel, da je vse nadalnje ustavljanje le bob ob steno, je velel štrajkujočim, naj gredo na delo. Tako železničarji ne le, da niso nič dosegli, ampak se jim je še bati vladnega maščevanja. Vlada jih bo postavila pred sodišče, da jih bo tako ostrasila, naj v prihodnje ne store več kaj takega. Veliko število vodnikov je zaprtih; ječe po Budimpešti so napolnjene, odborniki štrajka so že tudi pod ključem. Presenečenje delavcev je stransko; vsi so poparjeni. Nekateri poslanci so bili obljubili, da se bodo zavzeli zanje v državnem zboru; a ko je to vlada čula, je tisti hip zaključila državni zbor, in tako zamašila ušesa pred zadnjo pritožbo stavkujočih. To je žalosten konec!

Rusko-Japonska vojska.

Nova poročila o nesreči ruske ladje „Petropavlovsk“.

Na morju položé sovražniki pod vodo tako imenovane mine, ki so otle, naprav-

ljene iz železa in nabasane s strelnim bombažem. Kadar ladja zadene ob tako mino, se razleti. To je eno najhujših orožij v morskih bitkah, ker se povrhu nič ne pozna, kje je kaka mina skrita, zato je zastonj vsaka opreznost. Japonci imajo v sedanjem času vsa ležišča zavarovana z minami, in tako tudi Rusi. V Port Arturju, kjer je zadela zadnjič tista ruska ladja ob tako mino, je vse polno min nastavljenih. Nekaj so jih položili Rusi, da bi se nanje vsedle japonske ladje; nekaj pa so jih položili Japonci, da bi se Rusi vjeli nanje. Tako je nevarnost za oba sovražnika, ker Rusi ne vedo za japonske mine, Japonci pa za ruske ne. Vendar so jo enkrat izmislili Japonci. Japonci so opazili, da plavajo Rusi, kadar gredo iz ladjevišča Port Artur, vedno po tisti črti, skoro gotovo zato, da ne bi zadeli ob svoje mine, in v to črto so Japonci položili svoje mine. Ko je šel glavni poveljnik Makarov s svojo ladjo „Petropavlovsk“ tisti dan prvič iz ladjevišča, še ni zadel ob mino. Ko pa je po tistem iz megle zapazil dim sovražnih ladij, je skočil nazaj proti domačim ladjam, in v tistem hipu je zadel ob japonsko mino, in ladja se je naenkrat močno stresla; jela se je nagibati na stran, in se začela potapljati. Na ladji je bilo grozovito vpitje in šum, toda kmalu je bilo vsega konec, ladja je izginila v valovih in ž njo 596 mož...

Kako se suče na morju?

Tako so za enkrat le Japonci še gospodarji na morju. Rusko brodovje pred Port Arturjem je močno poškodovano, in zato ni mogoče Japoncem braniti, da se ne bi izkrcavali na Korejo. Za obrambo Port Arturja imajo Rusi še 41 ladij, izmed katerih je nekaj poškodovanih in razdejanih, a vendar še opravljajo svojo službo. Japonci se glede poškodovanih ladij na slabšem, ker jih morajo daleč domov spraviti, in popravljati doma, to pa velja časa. Vendar pa je rusko brodovje pred Vladivostokom še nepoškodovano. Ali druga je z ruskim brodovjem, ki ga imajo na domačih evropskih tleh, ki se pripravlja v vzhodno Azijo na vojni kraj. Toliko časa, dokler bo to rusko brodovje še na potu in dokler se ne prikaže na kraju vzhodne Azije, bodo imeli Japonci še morda kake uspehe na morju. Tako imajo sedaj Japonci vse ladje skupaj, zato zmagujejo, ali vsaka njih izguba je nenadomestljiva, Rusi pa imajo nadomestila še ogromno v Evropi. Zato se ni bati, da bi nazadnje na morju ne zmagali Rusi.

Število ladij na obeh straneh.

Japonci imajo skupno 124 ladij, vštete so tudi starejše ladje; med temi je 28 je-

klenih oklepnic ladij, ki imajo na sebi 894 topov. Zraven imajo še 54 torpedovk, ki so dobre za nagajanje.

Rusi pa imajo vseh skupaj 382 ladij, ki imajo na sebi 3514 topov, med temi je 58 oklepnic z 2412 topovi in s 169 torpedovkami. Mož imajo na teh ladjah 67.700, a število mož še vedno raste.

Zbiranje na suhem.

Na suhem še ni bilo nič posebnega, veliki dogodki se šele pokažejo. Sovražnika sta še zelo daleč eden od drugega. Japonci jako počasi stopajo proti Rusu Japonci se bodo za sedaj le dobro vtrdili v Koreji, katero bodo uravnali s tem, da bodo zgradili več cest, železnic in trdnjav ter tako pripravljene čakali, da bi Rusi planili čez nje. Daleč od Koreje se Japonci ne bodo odmikali, ker bi jim Rusi zaprli dovoz živil in bi tako lakote pocepali. Od Japoncev je svet pričakoval vse drugače naglice. Ali prva armada, ki se je podala na pot, zaradi velikega snega nikamor ni mogla. Zraven tega pa imajo Japonci mnogo starih generalov, ki jih ni nikamor spraviti in čakajo le, kaj bo rekel cesar.

Vse drugače se gibljejo Rusi. V 72 dneh so spravili v Mandžurijo, na vojni kraj 250.000 mož. Vojaki še neprestano prihajajo. Saj jih pa tudi ne more tako hitro zmanjkati, ker imajo Rusi v vojnem času pol četrti milijon vojakov; taka sila nam je porok, da ne bo nihče drugi videl zmage, kakor Rus.

Prvi boji obeh prednjih straž.

Japonci zbirajo ob levem bregu reke Jalu ob mestu Vidžu močne čete. Vojaški ogleduhi obeh vojsk opazujejo kraj in drug drugega. Ko je prišel tja ruski oddelek, se ga Japonci brž opazili in napadli. Ubili so tri ruske vojake, 11 vojakov so težko ranili, 4 vojaki so dobili lažje rane. Japonci se še ne bodo tako brž podali čez reko, ker imajo še premalo prekopov pripravljenih. Glavna točka bodoče vojske za Japonce bo mesto Vidžu. Do večjih bojev dosedaj še ni prišlo, pač pa se kavsajo prednje straže obeh vojsk. To je znamenje, da ni več daleč do pravega ognja.

LISTEK.

Zateci se k Mariji!

Klančarja je ubila smreka. Zapustil je ženo in štiri nedorasle otroke. Najstarejši je imel dobrih enajst let. Kako naj jih preživi šibka vdova, ko jim je že sedaj trda predla, akoravno je oče delal za žive in mrtve.

Malo posestvo jim je neslo komaj tolike, da so mogli rediti kravico. Drugo pa je moral oče prislužiti z dnino. Daleč na okolu je bil znan kot dober krovec. Če mu je tu zmanjkalo dela, dobil ga je pri bogatem lesnem trgovcu, da mu je sekal smreke. In tu ga je prihitela nesreča. — Kako je v obupu vila roke žena, kako so jokali otroci, ko so pripeljali očeta s preklorano glavodomov! Kako naj preživi revica štiri nedorasle otroke?! A kjer je sila najhujša, tam je božja pomoč najbližja! Dobri sosedje so ji svetovali, naj gre vprašat daljnega sorodnika očetovega, bogatega trgovca v mestu, če vsprejme Janeza za učenca. Dobil je odpustnico, in lepega dne sta šla mati in sin v mesto. Kmalu sta dobila prodajalno pri „Cenetu“ in tudi na gospodarja jima ni bilo treba dolgo čakati. Prijazni gospodar je pogledal odpustnico, veselo z glavo pokimal in dejal: „Za tako pridne dečke imam vedno dovolj prostora in dela!“ Klančarica bi se mu bila rada zahvalila, a komaj je izpregovorila: „Dobri gospod“, segel ji je ta že v besedo in dejal: „Janez lahko kar danes tukaj ostane.“

Janezu se je milo storilo, ko je videl, da so tudi mati zadovoljni in da se mu bo treba ločiti. Prišel je jokati. „Nikar ne jokaj“, so ga pričeli mati tolažiti „saj se ne ločiva za vedno. Bodi priden, moli vsak dan rad k lurški Materi Božji, kakor bom jaz, in potem bova četudi ne telesno, saj v duhu vsak dan skupaj! Bodi priden, in ubogaj rad, pa ne pozabi mojih naukov!“ in mati so odšli sami domov.

Janez je vedno delal tako, kakor je materi obljubil. Ker pa mora vsak, ki dobro moli, biti tudi priden, odkritosrčen in ubogljiv, zato ni čuda, da mati niso nikdar čuli o kaki pritožbi zoper Janeza. Kadar so vprašali prijaznega trgovca: „Kako pa kaj Janez!“ vedno so dobili razveseljiv odgovor.

Hitro so minila Janezu prva tri leta, postal je pomočnik. In zopet je minilo kakor blisk par leti, ko ogovori nekega dne trgovec Janeza: „Kaj, ali ne misliš nič na ‚fremd‘. Dobro bi bilo, ako bi šel malo svet pogledat, da si izpopolniš svojo trgovsko izobrazbo.“ Janez, je dejal, da ne misli ga zapustiti toliko časa, dokler ga ne spodi, saj zasluži toliko, da lahko materi nekoliko olajšuje težko breme. A ker ga je gospodar le nagovaljal, da bo boljše zanj, da bo drugod lahko več zaslužil, se je Janez nazadnje le udal —

Čez en teden že dobimo Janeza v prijaznem gornještajerskem mestu. Dobil je dobro službo knjigovodje, 20 gld mesečno več kakor dosedaj, to že izda precej pri mladeniču, ki ve, kam dene vsak krajcar! A nekaj ni dobil v novi službi — zadovoljnosti. Kmalu je spoznal, kako ga gledajo postrani, ker hodi vsak večer k šmarnicam in čutil je, kako ga tovariši nekako prezirljivo-zaničljivo po-

strani pogledujejo. Novi gospodar Berger mu je dal nekaj razumeti, da bi mu bilo ljubše, ako bi hodil v gostilno mesto v cerkev, četudi bi potem ne mogel vedno tako vestno opravljati svoje službe. A Janez je ostal trden, vedel je, da je zanj najboljšo razvedrilo cerkev in pa razna katoliška izobraževalna društva, katerim je bil vsem ud

Bilo je sredi maja. Janez je sedel v svoji sobi pri pisalni mizi in deval neke račune v red, kar potrka nekdo in pismonoša vstopi. Hitro je preletel z očmi pismo in obraz mu je obledel. Pisal mu je brat, da so mati nevarno zboleli, da bi radi poslali po zdravnika, da pa nimajo denarja; pošlje naj torej, če le more saj 50 gld. Kako bi rad poslal, a kje naj vzame? Ravno v zadnjem času si je napravil obleko in kupil nekaj knjig, da si še bolj spopolni svoje trgovsko znanje. Dolgo je premišljeval, kje bi dobil, naposled se je odločil, da poprosi gospodarja, naj mu plača saj en mesec naprej.

Akoravno ne rad je potrkal na vrata in prijazni „Prosto!“ mu je dovolil vstopiti. Ko je Berger zagledal, je nagubančil obraz, kakor bi hotel reči: „Kaj hodite sem nepoklicani?“ S prijaznimi besedami mu je Janez razložil namen svojega dohoda.

Obraz gospodarjev ni postal nič prijaznejši. Ko je Janez končal, mu je odgovoril osorno: „Zelo mi je žal, da Vam ne morem ustreči, ker sem sklenil, da ne dam nikomur niti vinarja predplačila. Kdo ve, ako se kaj ne izpremeni, in kje naj potem iščem svoj denar. In sedaj prosim, da me ne motite dalje pri mojem nujnem delu.“

Potrt in s samim seboj nezadovoljen je zapustil Janez gospodarjevo pisarno. Odšel je v sobo, vzel klobuk in se podal na prosto, da se umiri. A ker so se v cerkvi čč. gg. jezuitov pričele šmarnice, je vstopil. V vroči in zaupljivi molitvi je dobil zopet svoj srčni mir — — —

Teden pozneje se je videl pri Bergerju mučen prizor. Gospodar je pregledal blagajno — manjkalo je 1000 gld. Pregledal in prelistal je vse knjige, a pogrešenega tisočaka ni bilo nikjer. Razburjen in jezen je poklical knjigovodjo Janeza in zahteval od njega pojasnila. Ta mu je povedal, kar je vedel, da mu je namreč oddal pred 48 urami blagajno in da je bilo takrat vse v redu, kakor je on sam — Berger — priznal. To je tako razkačilo gospodarja, da mu je rekel, naj pojasni, kje je tisočak, drugače bo dal po policajih vso hišo preiskati. Da, prišlo je tako daleč, da je Berger celo izjavil, da sumi Janeza. To je pa Janeza tako pograbilo, da je odpovedal službo. S tem pa je napeljal vodo le na Bergerjev mlin, kajti ta je sedaj javno povedal, kaj da misli o Janezu. Takoj se je vršila hišna preiskava, a tisočaka ni bilo nikjer.

Janez je zapustil Bergerja s težkim srcem, ne radi tega, ker je zgubil službo, ampak zato, ker je bilo njegovo dobro ime, njegova poštenost v nevarnosti. Bal se je in po pravici, da mu bo težko, dobiti primerno tako dobro službo, in kar je bilo najhujše bal se je, da ne bo mogel svoji bolni materi nič pomagati. V tem brezupnem položaju se je hotel še z večjim zaupanjem zateči k Tolažnici žalostnih. Ko je začul zvo nove, ki so vabili v cerkev k šmarnicam, gnala je tudi njega neka notranja sila bolj kakor kedaj v cerkev. Zdelo se mu je, kakor da sliši prijazen glas, ki mu vliva tolažbo v njegovo užaljeno srce. Imel bi sicer dovolj dela, saj mora dobiti kje stanovanje, treba bi bilo povprašati kje za kako primerno službo, a Janez je vkljub temu šel v cerkev, poslušajoč notranji glas, glas majnikove Kraljice.

Vstopil je in molil z nekim posebnim zaupanjem, proseč Tolažnico žalostnih, naj ga nikar ne zapusti, posebno sedaj, ko mora skrbeti za bolno mater. In kakor vedno, tako je tudi danes dobil v vroči in zaupljivi molitvi mir in tolažbo. Že se je cekev skoraj popolnoma izpraznila, ko se je tudi on odpravil. Zunaj pred vratmi ga je dobil nek mož, s katerim sta se dobro poznala iz katoliških društev. Pozdravila sta se in prijazni mož ga je ogovoril:

„Slišal sem, da ste pri Bergerju odpovedali službo. Prosim, ali bi ne hoteli vstopiti pri meni kot knjigovodja v službo. Ravno pred par dnevi se je izpraznilo to mesto in vesel bi bil, če bi vas mogel dobiti.“

„To je nepričakovana sreča zame“, je vzkliknil Janez, „gotovo se imam zahvaliti za-njo Mariji.“

„Da Mariji se morate zahvaliti“, je dejal stari gospod. „Poznam vas kot dobrega krščanskega mladeniča že iz naših društev in od takrat sem vedno želel, da vas dobim v službo. Ker pa ste imeli dobro mesto in ker je bil vaš gospodar z vami zelo zadovoljen, vas nisem ravno hotel k sebi izpeljati. Sedaj je pa drugače. Mislil sem si, da naj grem kar k šmarnicam k jezuitom in tam vas bom lahko dobil in potem se lahko ustmeno pomeniva. Kakor vidite, se nisem motil.“

„Ali pa tudi veste, zakaj sem odpovedal pri Bergerju službo?“ je odvrnil Janez in rdečica je oblila njegov obraz.

„Seveda sem slišal, kako grdo vas je Berger sumničil“, je dejal ta „in verjemite mi, da se nisem preveč čudil, ker poznam tega črnogledneža.“

„In vi se upate, mi zaupati vse svoje premoženje.“

„Zakaj pa ne?“ je odvrnil hitro novi Janezev gospodar. „Krivo sumničenje pač lahko koga užali, a radi tega še ni nikdo

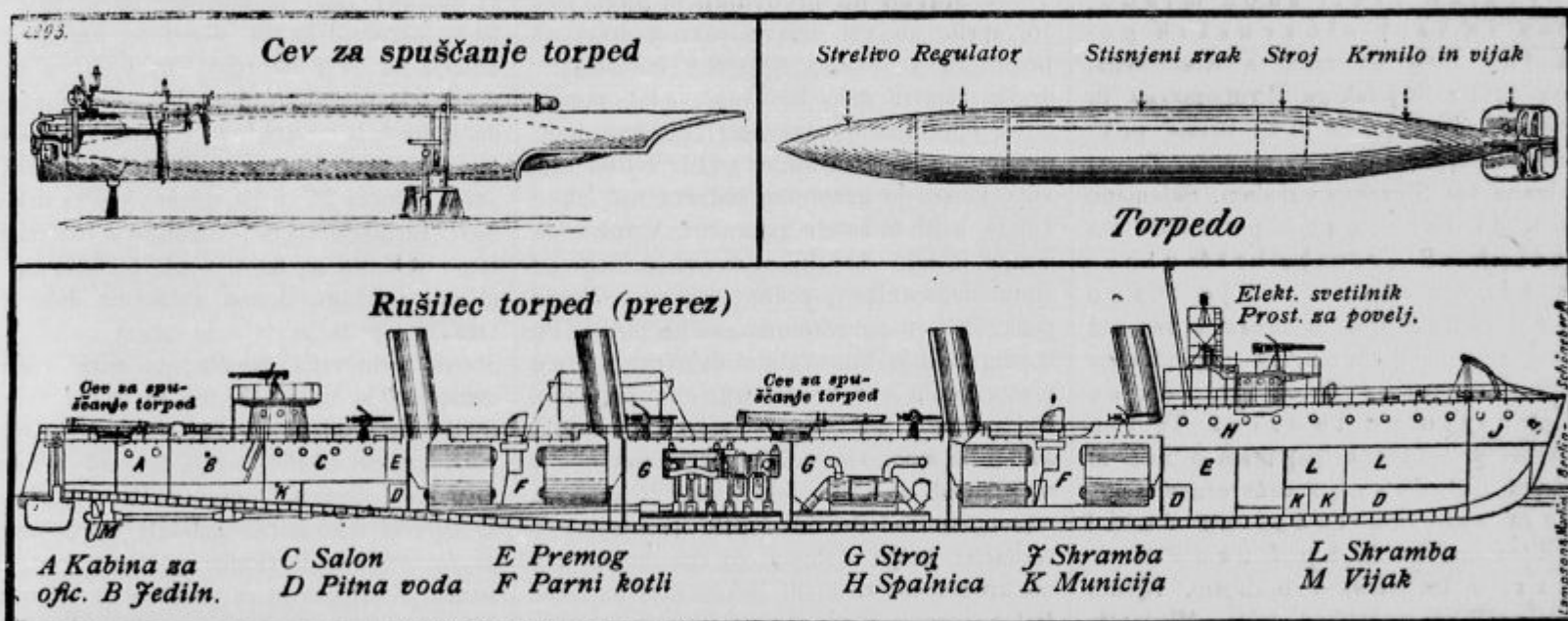
tat ali ubijavec, če ga kdo sumniči. In sedaj pa pojte z menoj, da se doma še bolj natančno domeniva o vsem.“

Izpremema službe je imela za Janeza le dobre posledice. Četudi ni imel pri Melcerju večje plače kakor pri Bergerju, ga tu niso zasmuovali in gledali postrani, ker je opravljal dolžnosti vsakega pravega kristjana in Melcer mu je tudi z veseljem dal tistih 50 glid, da jih je poslal bolni materi.

Spoznal je tudi Berger — seveda prepozno — koga je zgubil. Prišlo je na dan, da je Janeza krivo sumničil, in da je izginil tisočak le vsled njegove — namreč Bergerjeve nepaznosti. Spravil pa je bil v kuverto, katero ga je potem nevede porinil v koš za papir, ki je bil vedno poleg njegove pisalne mize. Ko pa je pozneje pogrešil še eno važno listino, je potem prebrskal ves papir v košu in je dobil tudi oni tisočak. Teško zelo težko

atmosfer, to se pravi, v tem prostoru je 100krat tako velika množina zraka, kakor, zunaj v enako velikem prostoru, in ta zrak tišči in vsak kvadratni centimeter (1 cm²) s silo 100 kg. Za tem prostorom se nahaja pnevmatični stroj, ki je podoben malemu parnemu stroju s tremi cilindri in žene dva vijaka. Ker bi pa zračni tlak spočetka premočno gnal torpedo, potem pa preveč opešal, je pred strojem še mali reservoar, ki je z ventili in zaklopi tako vreden, da zračni tlak iz njega prehaja v stroj le s silo 40 atmosfer. Zadej ima torpedo krmilo, t. j. pokončno pločo, katera naj torpedo vzdrži v ravni smeri da ne krene preveč na desno ali levo. Vijaka se sučeta na svojo stran, to je potrebno, da ženeta torpedo dalje. Ko bi bil le en sam vijak, bi se pri neznatnem odporu kmalu začel celi torpedo v vodi sukati okrog svoje osi, mesto da bi plaval dalje. Seveda morata

prirejene cevi, katere torpedo ob vodnem površji, ali pod vodo spustijo proti sovražniku. Toda kmalu so začeli staviti nalašč v ta namen majhne pa jako brze ladjice, katere iz plehate cevi s pomočjo zračnega pritiska (redkokedaj s smodnikom) vržejo torpedo v morje v smeri proti sovražni ladji. Prvotne torpedne ladjice so bile le okrog 20 m in 25—3 m široke, vsebina jim je znašala 20—30 ton, parni stroj pa je imel 200—300 konjskih sil, kar je ladjici dalo brzine do 20 milj na uro. Ker pa tako majhne ladjice niso bile sposobne za kako samostojno delovanje in se vsled nezatne zaloge premoga niso mogle od obrežja ali od glavnega brodovja oddaljiti, so pričeli v zadnjih desetih letih precej večje torpednice staviti. Vendar so pridržali tudi še male ladjice za obrambo obrežja, zlasti pa imajo velike oklopnice po eno ali dve taki ladjici

se je toliko premagal, da je sporočil Janezu, da mu je delal krivico in ga prosil odpuščanja. Ko je prebral Janez Bergerjevo pismo, je vzkliknil: „O Bog, kako si dober!“ Takoj je odpisal Bergerju: „Jaz Vam nimam kaj odpuščati, ker sem Vam že davno odpustil. Odpusti naj Vam samo še dobri Bog!“

Torpedo.

Torpedo ima obliko velikanske smodke, je približno pet metrov dolg in meri v premeru 40 cm. V sprednjem delu je vloženo strelivo, navadno 40 kg. strelilne pavole. Iz torpeda moli kratka čveterorogljata jeklena ost, s katero zadene torpedo ob steno ladje in tako vžge strelivo. Precej za strelivom se nahaja jako umetno sestavljen regulator, ki naj torpedo ohrani v pravilni legi in smeri. Na sredi torpeda je večji predel, v katerem je zrak s sesalko stisnjen na 80—100

metri vijaka tudi narobe zakrivljene lopatice, da oba v isti smeri delujeta. Oba vijaka ženeta s zračnim tlakom 40 atmosfer torpedo v vodi s hitrico 8—9 m na sekundo kacic 800 m. daleč. Ako se sila vsega zračnega tlaka naenkrat napelje v stroj, se torpedo premika s brzino 14 m. na sekundo, vendar pa hitreje opeša in doseže le daljavo 300 do 400 m.

Vsa ta naprava bi pa ne zadostovala za praktično uporabo, ko bi ne bil torpedo tudi tako urejen, da plava vodoravno in v isti poprej odločeni globini pod površjem. Njegova specifična teža mora znašati prav toliko, kakor (morske) vode. Tedaj plava on tudi v vodi in sicer tako, da je ves potopljen v vodi. Za uporabo je pa treba torpedo spraviti 2—3 m. pod površje vode in ga v tej globini tudi obdržati. V ta namen ima služiti posebna priprava.

Kako pa torpedo spraviti v vodo?

Velike ladje imajo nalašč v ta namen

na krovu in jih v slučaju potrebe spustijo v morje. Večje sedaj moderne ladje torpednice so 40—45 m dolge, 4—5 m široke in imajo vsebine do 150 ton. Neprimerno močni parni stroj 2000—3000 konjskih sil jim daje brzine 24—30 milj na uro. Na krovu imajo te ladjice 2—4 plehate cevi, iz katerih mečejo torpedo v morje proti sovražni ladji. Seveda tako streljanje ni ravno poceni, kajti en sam torpedo stane okoli 7000 K in je s strelom vred tudi sam uničen. Na malih ladjicah je le 7—10 mož posadke, večje torpednice pa imajo posadke 25 mož in so orožene navadno z 2 lahkima topičema.

Te ladjice so postale težkim oklopnicam jako opasen sovražnik. Ker so mnogo hitrejšje kot oklopnice, tedaj jih morejo nagloma in v večjem številu napadati, v slučaju nevarnosti se umaknejo, in težke ladje jih ne morejo loviti. Ako se približa oklopnici na 300 m, vrže nanjo torpedo, ki jo na to daljavo gotovo zadene in nevarno poško-

duje, ako je celo ne uniči. Oklopnica se brani le s svojo silno topnico. Iz svojih mnogoštevilnih brzostrelk siplje železno točo na malo ladjico, da jo v malo trenutkih popolnoma razbije, ako se pravočasno ne umakne in ne odbeži. In ker je mali zavrtni sovražnik zlasti v temni noči zelo nevaren, morajo velike ladje vso noč z močno električno lučjo razsvetljevati vso okolico ladje in sovražnika poprej s topovi pozdraviti, predno se jim približa na 3—400 m.

V pomoč in obrambo težkih in zelo dragih oklopnih (velika oklopnica stane

20—25 milijonov kron) so jele mornarice izdelovati še drugo vrsto ladij, namreč rušilce torpednih ladij. Te ladje niso posebno velike, 60—70 m. dolge in imajo 350—500 ton vsebine. Njihovo glavno orožje je pa njihov mogočni stroj in silna hitrica. Na te razmerno majhne ladje postavljajo stroje, kakoršne so pred malo leti imele le velike oklopnice s 5000—8000 konjskih sil. Ta neprimerno močni stroj žene ladjo 30—33 milj na uro, in še celo ta hitrica se je v posameznih slučajih prekoračila. Kot orožje jim služi 5—6 lahkih

brzostrelnih topov. Te ladje morajo kot nekaka častna straža obdajati oklopnice, zasledovati male torpedne ladjice in jih s svojimi brzostrelkami rušiti. Razun topičev imajo tudi še 2—3 cevi za spuščanje torped. Kakor je iz slike razvidno zavzema skoro vso notranjščino ladje parni stroj in prostor za premog, ki je založen tudi na obeh straneh stroja ob vsej dolžini ladje in ima mesto oklepa zabraniti, da kaka kroglja tako lahko stroja ne poškoduje.

Razgled po domovini.

Vseslovenski shod na Brezjah. Danes natančamo, da se bo letos na Brezjah vršil shod mladeničev iz vseh slovenskih pokrajin, torej ne samo s Kranjskega, ampak tudi s Štajerskega, Primorskega in Koroškega. Želeli so, da bi na Brezje prišli vsi mladeniči, katerim je le mogoče. Tu naj bo obrana vsa Slovenija v malem. Sklenjeno je tudi, da istočasno priredina Brezjah »Slovenska krščansko-socialna zveza« svoje letno zborovanje. Dan in obširnejši vspeh še naznanimo, danes le opozarjamo vsa naša društva, da se pripravijo na ta izlet. To bodi veličastna prireditev, ki naj priča o moči in krepkem delovanju naše organizacije. V tem smislu takoj na delo! Prireditev ima v roki č. g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Njemu naj se pošiljajo morebitne želje. Mladeniči, na noge! Vsi, ki ste vrli sinovi matere Slovenije in sv. katoliške cerkve, pohitite letos na Brezje k Brezmadežni!

Vojska na Daljnem Vzhodu. Prireja dr. Evgen Lampe. To delo bo prinašalo natančni popis vojske in vzhodnih dežel, v katerih se je vnela sedanja velepomembna vojska. Vsak snopič bo bogato ilustriran. Prinašal bo bojne slike, slike vladarjev in vojskovodij, pokrajinske slike, zemljevide in druge podobe. Na mesec izideta po dva snopiča, katerih vsak bo obsegal 16 strani. Cena snopiču 20 h. Naročnina za letnik 24 snopičev znaša 4-80 K, za 12 snopičev 2-40 K. Naročnino sprejema upravništvo »Dom in Sveta« v Ljubljani.

Umeščeni so bili č. g. Frančišek Dolinar, župnik pri Sv. Katarini, na župnijo Cerklje pri Kranju, č. gospod Janez Meršolj, kapelan na Dobrovi, na župnijo Sv. Katarina, č. g. Anton Kocijančič, doslej župnik na Gozdu, na župnijo Mirna.

Gorenjske novice.

* Stavka na Javorniku in Savi. Dne 16. aprila so vsi delavci (okrog 400.) na Javorniku v tovarni Kranjske industrijske družbe ustavili delo. Stavkanje je bilo popolnoma opravičeno, naravnost potrebno, kajti ondotnemu delavcu so se godile velike krivice, katere je generalno vodstvo pač lahko videlo, a jih ni hotelo popraviti. Vzrokov za štrajk je bilo dovolj, neznosni pritisk od strani nadzornikov, vedna nevarnost telesne poškodbe, in pa sramotno nizka plača. Po novem letu je bilo veliko delavcev s Save prestavljenih v novo tovarno na Javornik. Delavci so v novi tovarni veliko več trpeli, a zaslužili mnogo manj. Mnogi družinski očetje so zaslužili za težko delo komaj 60 kron na mesec, zato so družine trpele pomanjkanje. Nekateri boljši delavci so na mesec nad 50 kron manj zaslužili kakor prej na Savi. Poleg tega je v novi tovarni nevarnost za življenje, ker je družba pri zidanju tovarne silno varčevala in naredila tako majhne prostore, da so se mogli delavci komaj gibati. Ni čuda, če se je pripetilo že v tako ozkih prostorih več nesreč. Potem so pa še nekateri mojstri in nadzorniki kar naravnost surovo ravnali z delavci. Ker vodstvo ni hotelo odpraviti teh kričečih razmer, so bili delavci prisiljeni delo ustaviti. Na vodstvu je bilo sedaj ležeče, da bi delavci takoj zopet nastopili delo. Toda generalni direktor Luckmann je delavce, ki so mu povedali svoje pritožbe, na razžaljiv način odgnal od sebe. Delavci pod starimi pogoji seveda niso mogli vstopiti nazaj v tovarno. Tako je štrajk javorniških delavcev trajal trinajst dni. Med tem je pa vrelo in kipelo tudi med delavci na Savi. Tudi v tovarni na Savi ni bilo vse tako, kakor bi bilo želeli. Zlasti delavke so morale veliko prestati. Večkrat se je z njim surovo ravnalo, dajali so se jim razžaljivi priimki itd. Za težko delo so pa bile uborno plačane. Najboljša je imela na dan 60 kr.,

mного samo po 30. Kako si naj potem s tako nizko svoto preskrbi stanovanje, hrano in obleko? Zato je umevno, da je tudi na Savi izbruhnil štrajk, zlasti še, ker so bili delavci na Savi ogorčeni, da vodstvo neče ugoditi javorniškim. Povedali so naravnost, da toliko časa ne gredo na delo, dokler ne dobijo javorniški delavci svojih pravic. Zato se je začela v torek 26. aprila splošna stavka tudi na Savi. Trajala je tri dni. Slednjič je Luckmann izprevidel, da ne more z glavo skozi zid in je ustregel upravičenim zahtevam delavcev. Dne 29. aprila se je delo zopet začelo. — Štrajk se je vršil popolnoma mirno, kljub temu, da je trajal 13 dnij in da je zadnje tri dni štrajkalo blizu 2000 delavcev. Orožniki, katerih je bilo zadnje dni nad 50 tukaj, niso imeli čisto nič opraviti. Prav to, da so se delavci tako mirno zadržali, govori zanje, da so imeli za stavkanje pošten povod. Ta štrajk je velikanskega pomena za tukajšnje delavstvo in brez dvoma tudi za drugo po Gorenjskem. Sedaj so delavci spoznali, da potrebujejo močne organizacije, s katero bodo vedno lahko dosegli svoje pravice. Pripravljajo se že ustanovitev strokovnega društva. Pa še nekaj! Delavci so tudi uvideli, kje naj iščejo svojih prijateljev, ali pri kat. narod. stranki, ali pa liberalcih, ki so v zvezi z nemškimi kapitalistom Luckmanom, katerih glasilo je na podoben način napadalo delavce, ker so zahtevali svoje pravice. Tudi pri javnem shodu na Javorniku in na Savi, katerih se je udeležila velikanska množica ljudi, se je pokazalo splošno ogorčenje proti »Narodu«.

* Hišo žalostnega spomina na Savi pri Jesenicah, kjer se je zadušila meseca novembra preteklega leta nesrečna Koširjeva družina, so ta teden podrli. Na istem mestu zgradi tovarna uradniško poslopje.

* Rudnik pri sv. Križu nad Jesenicami bo tovarna opustila, ker je ruda pošla. Med ljudstvom je razširjena pravljica, da se bo takrat, ko bo samo še šest rudokopov v

rudniku, prišlo do čistega zlata. Morda je pa le tam kje globoko v zemlji skrit zlat štrakelj.

* **Delavska tabora** lahko imenujemo sijajna dva javna shoda, ki sta se vršila dné 24. in 28. aprila, prvi na Javorniku, drugi pa na Savi. Tako mnogoštevilno obiskanih shodov je bilo še malo. Delavstvo na Javorniku in Savi se je obeh shodov vdeležilo polnoštevilno, na prvi shod je prišlo še mnogo drugih iz okolice, ki so pokazali, da so prijatelji delavcev, da stoje na njihovi strani v borbi za njihove pravice. Na shodu na Javorniku je bilo navzočih do 3000 mož. Shod se je izjavil navdušeno za nadaljevanje stavke do končne zmage. Izrekla se je zahvala dr. Susteršiču, ki je tako možato nastopil za korist stavkajočega delavstva, obsodilo se je nesramno pisarjenje „Sl. Naroda“ zoper delavce. Na shodu na Savi je bilo do 2000 udeležnikov, ki so glasno pritrjevali gospodu dr. Kreku, ki jim je v svojem povoru pojasnil, kakšne morajo biti razmere med delodajalcem in med delavci. Po pravici lahko rečemo, da se je s tema shodoma začelo za našo gorenjsko stran novo politično življenje.

* **Javen shod** bo prihodnjo nedeljo dné 8. maja popoldne ob treh na Jesenicah na vrtu g. Ferjana na Savi. Govorila bosta gg. poslanca dr. Šusteršič in dr. Krek! Možje, vdeležite se v obilnem številu shoda, pridite tudi iz okolice!

Iz Poljanske doline.

* **Neizvoljeni poslanec Novak** je na aprilovi os. nini, ki so jo liberalci v obliki shoda obhajali v Srednji vasi pri Poljanah, liberalce užalostil za pol stoletja naprej, ko je rekel: „Zmage mi pač ne pričakujemo, toda naši nasledniki jo bodo doživeli“. Slab „trošt“.

* **Izvanredna čast** doletela je tratarskega liberalnega župana. Dobil je pri dopolnilni deželno-zborski volitvi en glas. Torej voljen enoglasno. Častitamo!

* **Vprašanje:** Koliko časa v teku štirih let so tratarski liberalci kazali klerikalne nazore? Odgovor: 1. 1903. dné 8. novembra pol ure. To so izvanredni značajneži.

* **Odkritosrčno spoznanje.** „Agitiral sem po dveh župnijah, strgal ene podplate, naredil pa nič.“ — Tako je menda vzdihnil „Žabjevaški Šiškar“. Pletenje jerbasov in vezanje metla možu bolj gre izpod rok, nego agitacija. Je že smola!

* **Boj proti posojilnici v Poljanah.** Gospodarska organizacija razvila se je bila v Poljanah lepo kakor malo kje. To je pa bôdlo v oči nasprotnike kmeta, to je: očitne in tajne liberalce. Zakleli so se, da morajo uničiti organizacijo in pomagala jim je nespretnost ali hrepenenje po dobičku po-

sameznih oseb v združnem življenji, ki se pa nahajajo danes v liberalnem taboru, da je opešala gospodarska zadruga. — Stojita pa nepremaknjena posojilnica in mlekarina, katerima načelujeta Pintar Urban iz Lovskega brda in Grošelj Fran iz Dobja. To sta premožna previdna posestnika, ki zaslužita nemejeno zaupanje. — Vnel se je pa v zadnjem času hud boj proti posojilnici in proti mlekarni, ki ga vodijo nevidne roke, a ga zastopata v javnosti brata Stanonik Jurij z Lovskega brda in Stanonik France iz Žabje vasi, ker se pravim voditeljem ne zdi zdravo, pokazati se na dan. Boj se pa vrši tako, da se obrekujeta imenovana načelnika na vse mogoče načine in pri vsaki priložnosti v to svrhu, da se vzame s tem ugled zavodu, ki ga vodita. Počenjanje je trajalo toliko časa, da je končno sodišče poseglo vmes in obsodilo brata Stanonika zaradi „častikraje“. Le ta obsodba pa bodi Poljancem merilo, kdo da hodi prava pota in pa, da sta hranilnica in mlekarina v zanesljivih rokah, katerim se sme popolnoma zaupati.

Iz Predoselj.

* **Pritožba zoper volitev.** Občinski odbor smo izvolili že pred 6. tedni popolnoma v smislu katol. narod. stranke, ali župana še sedaj nimamo, ker so nekateri Primskovljani skovali pritožbo. Pa se nič ne bojimo, ako bi bila tudi volitev ovržena. Bodemo pokazali Predošljani, da znamo več nego hruške peč'.

* **Naša okrajna cesta.** Pred nekaterimi leti, ko smo sami okrajno cesto nasipali, smo imeli veliko boljše cesto nego danes. Poglejte cesto iz Britofa skozi Predoslje in Kokrico notri do Bele. Na Britofskem mostu in pred Žebrejevo žago bi človek kmalu utonil v blatu. Cesta že več let ni bila nasuta. Kaj pomaga, ako se potrese malo šodra, med katerim je že popred polovico blata. Cesta ni pravilno izpeljana. Voda se nikamor nemo odtekat, ker ni pravilno izpeljanih kanalov. Ko bi se cesta dobro nasula, pri krajih blato odstranilo, bi šla voda na strani in se po gotovih kanalih odtekala, potem bi bila vsa cesta drugačna. Na cesti od Britofa proti St. Jurju sta dva delavca te dni en dopoldan nametala nekaj kamenja, toliko, da ti voz tako otesa, da bi si človek jezik odgriznil, ako bi usta skupaj ne tiščal. Tako smo za več let odpravljeni. Pa kaj, naš gospod cestni načelnik se pripelje komaj vsako leto enkrat po naši cesti in še takrat mu njegova dolga cigara dela toliko dima pred očmi, da ne vidi ceste. In pa tisti njegov cestar pride na vsakega pol leta enkrat do Baštonove Mane v Orehovljah, kjer se takoj zjutraj tako dušo priveže, da se celi dan ziblje v prijetnih sanjah okrog svoje lopate. Napeljevanje gramoza bi se moralo vsako leto oddajati po dražbi, ali

naš gospod cestni načelnik odda napeljevanje gramoza na cesto kar pod roko svojim znanecem in prijateljem, kateri hitro navozijo nekaj kamenja namešanega z blatom v tistih škatljah na kupe, zaračunjene za kubične metre in pol kilometra jeden od drugega oddaljene. Tako je naša cesta opravljena. Kmet pa plačaj, tiho bodi in delaj! Naj bi slavno županstvo nekoliko podregalo gospoda načelnika, da bi tudi nam popravljaj cesto, ne pa samo tam, kjer se vozi smleški baron.

* **Beznice.** Tista Baštonova Mana še vedno toči pijačo ponoči in podnevu v svoji hiši, akoravno ima dovoljenje le čez ulico. Imela je že sitnosti in pota, pa jih bo imela še, če ne bo drugače. Vsako nedeljo se zbirajo tam pred hišo fantje, pijejo in balinajo, ne pustijo v miru v cerkev gredočih ljudi, se posmehujejo dekletom tako, da se nekatere že celo ne upajo mimo iti. Ta Mana menda izposojuje tudi prepovedane romane, na kar opozarjamo gospoda župnika, da to stvar preišče. Ravno tako toči tudi Golčova Meta kar v hiši, akoravno ima dovoljenje le čez ulico. Še pisakača si najame, da se malo zavrtijo, pa saj ji ni zameriti, ker je vdova in dekleta ima za možitev. — Eden, ki slabo vidi, pa dobro sliši, drugi pa dobro vidi, a slabo sliši.

* **V Smledniku** je bilo pri volitvi 16 liberalnih glasov. Do zadnjega časa pri nas ni bilo kaj liberalcev. Kar naenkrat si je izmislil vrag, da mora zasejati nekaj ljulike med pšenico — nekaj liberalizma med naše ljudstvo — in napraviti razdor med nami. Nalotela se je neka napol gosposka družba skupaj, ki ima svoje posvete v Jožkovi kamri, kjer delajo svoje plane. Da boste poznali to družbo, vam jo predtavimo: Prvič baron, ki si ne šteje pod svojo čast, po svojih poslancah loviti reveže in pijančke po bajtah, da bi mu kaj naprej pomagali, zato je pa tudi spoštovanje izgubil. Drugič vahtmajster, moč reda in postave, ki uganja veliko politiko, ima naročen umazani „Narod“ in ga razdaja okolu. Kako morejo ljudje imeti zaupanje v takega politikarja, da bo nepristransk?! Tretjič uči elj Račò, ki mu njegov liberalizem ne brani jemati cerkvenih kronic za orgljanje. Tem sekundirata tudi naši frajli, učiteljica in poštarica, ker je dandanes tako bolj nobel, malo liberalen biti, in nobel so pa take ženske rade. Dalje birt Jožk, posestnik kovačnice za smleški liberalizem, in njegova „gospa“, ki pravi, da bo brala „Narod“, če se ji tudi vsaka linca zapre. Lepo tako govorjenje za žensko! In v svoji visokosti pravijo ta gospa, da jim ni nič zatò, čeprav k njim nobeden v oštarijo ne pride razun liberalcev. Pomislite vendar, koliko morejo smleški liberalci ispiti, da lahko sami eno oštarijo ven držé! „Klerikalci“ si bodo pa še zapomnili, kaj so Jožkova gospa rekli!

Dalje sivi pa nepoboljšljivi Jeraj, ki se je z duhovni kregal, ko še ni nikdo vedel, kaj se pravi biti liberalce. In končno tam na uni strani Save, Brojc, ki je dejal, da bi raje plačal 100 goldinarjev, kakor da je sosedna občina izvolila dva zaslužna duhovna za častna občana. Lepo tako govorjenje za človeka, ki ima strica častivrednega duhovna v visoki službi! — To je naša slavna liberalna družba, ki nosi zvonec; drugi so pa backi, ki ta zvonec poslušajo in za njim capljajo. — Če smo pa to družbo doclej nekako mirno gledali pri njenem početju, v bodoče ne bo več tako, če bodo še kaj poskušali. Tudi ne bomo pustili, da bi nam liberalni birtje, ki že s strupenim žganjem ljudi pridijo, jih pridili še s strupom svojega liberalizma! Če to ne bo sadostovalo, bomo pa še kaj povedali, kar — še vemo.

* Za pogorelce gredo lahko prosit smleški liberalci brez vseh pravic — tako je dejal moder mož — ker so trikrat zaporedoma do tal pogoreli.

* Trbojski učitelj Krek, kateremu se na prvi pogled vidi, da nima dosti v glavi, za liberalca je pa vendar dosti kunšten, ker je za liberalca najbolj zabit človek ravno dosti moder, ta Krek je obljubil nekaterim žejnim trbojskim volivcem sodec piva, če bodo z njim volili. In te žejne mahe so res šle na ta med. To so možje, po „krugelci“ naprodaj!

* Umrl je v Kaplji vasi posestnik in vinski trgovec g. Janez Grünthal st. v 67. letu svoje dobe.

* Kamniški vlak je pretečeni teden omagal na potu. Do Mengša se je še privlekel, naprej pa ni mogel. Nekaj se mu je v prsih polomilo. Prišel mu je drug vlak na pomoč.

* V Mengšu bude na vnebohod slovesno ustanovljena Marijina družba za dekleta in mladeniče.

* Kamniški župan, ki je ob enem načelnik cestnega odbora, si ne upa iz Kamnika, da bi ne videl slabih občinskih potov. Z rokami v žepih se izprehaja rajši po mestnem tlaku, ljudi pa pusti gaziti do gležnjev po blatu, češ za hribovce je vse dobro. Naj gre v deževnem času v tuhinjsko dolino ali pa proti Tunjicam in gotovo bo prišel slabe volje nazaj.

* Dobro napreduje slov. katol. izobraževalno društvo v Moravčah. Na praznik Marijinega oznanenja smo imeli krasno predavanje o slavem rojaku našem baronu Vegu, kjer so naš shod povečali pevci iz Vrhpolja pod vodstvom organista g. K. Prosenca.

* V spomin 150letnice slavnega rojaka našega barona Vege se je opravila 23. marca pri podružnici sv. Križa pri Moravčah sveta

maša, kjer se je tudi potrebno ukrenilo za popravo Vegovega doma.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

† Iz Prežganja pri Litiji. Podpisani občinski odbor in drugi ljudje v župniji Prežganje so z ogorčenjem zvedeli, da je neki liberalni mazač v 75. številki (2. aprila 1904) liberalnega „Slovenskega Naroda“ napadel našega občespoštovanega gospoda župnika. V tem dopisu obrekuje in laže, kako da župnik sramoti liberalce, da ni pustil za botra nekega liberalca, ampak da je poslal po učitelja, kako da dela petijot itd. Vse to je ostudno obrekovanje, od prve do zadnje besede popolnoma izmišljeno in zlagano. Najprvo izjavimo, da v župniji Prežganje očitnega liberalca ni, ampak so vsi brez razločka pri treh volitvah jednoglasno volili poslance katoliško narodne-stranke; tudi „Slovenskega Naroda“ v celi občini ni. Iz tega sledi, da je podla laž, da bi bil gosp. župnik Jaklič kedaj kakega liberalca spodil iz cerkve in ga ne pripustil za botra. Laž je nadalje, da se je g. župnik branil krstiti kedaj kako dete. Najbolj imenitna laž pa je, da bi bil g. župnik potem, ko je liberalca spodil iz cerkve, poslal po učitelja, ki ga tukaj sploh ni, ampak le učiteljica. Tudi je smešna laž, da bi g. župnik delal strupen petijot, zato ker nima vinogradov ne vinskih tropin. Ljudstvo je silno ogorčeno nad tem ostudnim obrekovanjem in se čudi, kje se je dobila taka propalica, ki na ta način obrekuje. Pomilujemo pa bravece „Slovenskega Naroda“, da se dajo „futrati“ s takimi lažmi in obrekovanjem, posebno še za velikonočne praznike. Najbrž „Slovenski Narod“ nima družega gradiva za list; zato si liberalni pisarji v Litiji ali komiji v Ljubljani take reči izmišljujejo. Tisti pa, ki take izmišljene zlobne laži v „Slovenskem Narodu“ objavlja naj pomni: bolj ko svoje blatne odpadke na našega občespoštovanega g. župnika meče, večje zaupanje in spoštovanje imamo do gospoda. Županstvo občine Trebeljevo dne 19. aprila 1904.

† V Polšniku so začeli drugi teden po velikonoči podirati staro cerkev. Ljudje delajo z veliko unemo. Nova bo znotraj dogotovljena vže to leto, zunaj pa prihodnje leto. Posvečena bo najbrže brezmadežni Devici Mariji in sicer Lurški v spomin pet desetletnici, ako bodo dovolili v Rimu. Sedaj je bilo Marijino rojstvo. Prošnja prav mila do vseh vrlih častivcev Marijinih je pa ta: Goreči častilci brezmadežne Gospe, pokažite nam dobrohotno srce in radodarne roke!

† Pojasnilo. Dacarja v Litiji pobirata res obč. naklado od opojnih pijač v občini Trebeljevo. Na poročilo „Domoljuba“ z dne 7. aprila in v „Slovenca“ z dne 15. aprila bodi v odgovor in v pojasnilo sledeče: Ni res, da je občinski odbor občine Trebeljevo sklenil pobiranje obč. naklade od žganja samo pri obitnikih. Kajti ko bi res tako sklenili, bi njim pač sl. dež. odbor tega ne dovolil pobirati. Dacarja res zahtevata naklado od žganja tudi od kmečkih posestnikov, katero imajo iz domačih pridelkov za domačo porabo. Zahtevata pa to naklado opravičeno, po zakonu. Plača pa njima vsaki posestnik, kdor ima nezadacano žganje. Le eden se je vstavil; to pa je videl, da se temu vstaviti ne more, je naposled tudi on sam priznani mu znesek dacarjema poslal. Dacarja torej ne delata to na svojo roko, zato tudi denarja ne bodeta strankam nasaaj nosila. Denar se oddaja občini, za katero se nabira. Litija, dne 18. aprila 1904. Jakob Otrin, dež. dacar.

† Mrtvo truplo so dobili obešeno v gozdu grmaške graščine dne 28. aprila. Spoznalo se je, da je bil to Franc Groznik iz Stange. Obesil se je že v začetku pesta, a našli so ga šele sedaj. Vzrok samomoru je bilo žganje.

† Na Libergi, šmartinski podružnici, so v enem tednu že štiri pokopali. Ljudje tožijo, kaj bo, če bo šlo tako naprej, ker je zdaj veliko dela, a delavcev malo: vse tišči v tovarno, v Ameriko, sedaj pa še v jamo

† Lep zgled vernosti je dal ljudem svetli knez Robert Windischgrätz, ki se sedaj mudi na lovu na svojih graščinah. Pripeljal se je v jutro 18. aprila, in ko se je peljal mimo cerkve, je ravno zvonilo k sv. maši. Hitro je ukazal ustaviti voz, ki je čakal pred cerkvijo, sam pa je šel k sveti maši, kjer je stari knez prav pobožno molil.

† Na Primskovem se je pričel v soboto, dne 30. aprila, sv. misijon. Vodita ga dva oč. oo. lazarista. Ljudje se ga silno veselijo in z vnebo udeležujejo. Sklep je bil v torek 2. maja z veličastno procesijo in obilno udeležbo.

† Sava je pri Litiji silno narasla, a sedaj spet upada. Popravila pri mostu prav dobro napredujejo.

† Delavke se vračajo z Nemškega v naš okraj, ker je tam zanje slabo preskrbljeno, bodisi v dušnem, bodisi v gmotnem oziru.

† Namerava se veliko skupno romanje po binkoštnih praznikih na Brezje in Bled iz šmartinske župnije in dekanije.

Z ribniške zemlje.

† Preklic. Podpisana Terezija Govže iz Ribnice št. 88 preklicujem tem potom vse žaljivo govorjenje, ki sem ga govorila zoper

š. g. Antona Skubica, kaplana v Ribnici. Moje besede zoper omenjenega gospoda so bile popolnoma neotesane in obrekljive, ter obžalujem, da sem tako nepremišljeno in krivično žalila čast. gospoda, ki vživa spoštovanje cele župnije. Obenem obžalujem, da se je morda zaradi mojih besedij zgodil v „Slov. Narodu“ tako krivičen napad na njegovo osebo. Č. g. Skubcu pa se zahvaljujem, da je odstopil od sodnijskega postopanja proti meni. V Ribnici, dne 21. aprila 1904. Terezija Govže.

† V koš nas bodo dejali Robarji druge prebivavce ribniške zemlje. Gori namreč cvete društveno življenje. Dne 25. marca ustanovili so Marijino družbo za dekleta, 3. aprila je imelo izobraževalno društvo predstavo „Srd nad petelinom in kes.“ Igra se je prav dobro obnesla.

† Tudi rusko-japonsko vojsko so imeli na Robu, seveda na suhem. Mesto Ku-

Veliki knez Ciril Vladimirovič,
rešen s potopljene ladije „Petropavlovsk“.

ropatkina zavzemal je č. g. Merkun iz Lašč, ki je v izobraževalnem društvu razložil vse vojevanje in strašne bojne priprave. Takisto od daleč so Robarji radi poslušali o vojski, seveda drugače bi bilo, ako bi bil gospod predavatelj kako mino seboj prinesel in jo spustil med nje.

† Poletela bode Marijina družba skupno z ono v Laščah meseca majnika k prijazni podružnici M. B. na Slevici in bo imela ondi shod.

† Robarji berejo okoli 60 Domoljubov, 5 „Slovencev“ in 8 „Bogoljubov“.

† Kje neki so koši? Neki krošnjar je pravil, da je v neki vasi na Gorenjskem na vsaki hiši tablica z napisom: „Koš-iše.“ Kam so se neki poizgubili koši, da ga išče vsaka hiša!

† Hranilnica v Laščah je imela v preteklem letu 261 K 35 h čistega dobička,

kateri se bo shranil za stara leta. To je vidni dobiček, koliko imajo pa ljudje nevidnega dobička od hranilnice, pa ni mogoče presoditi, toda to dobro vemo, da je mnogo večji, kakor vidni.

† Prerok na Zlatem repu. Vasiča Zlati rep je bila toliko srečna, da je imela preroka in čudodelnika tam iz Vipavskih hribov v svoji sredi. Ta prerok ima pa edino to skupno s preroki stare zaveze, da se tudi on ne razume prav dobro s svetno gosposko, kakor so bili tudi v stari zavezi preroki s kralji navadno navskriž. Sicer je pa povsem drugačen. Preroki so delali čudeže zastonj in so se branili darov, ta prerok pa ne stori nič zastonj in se dá mastno plačati. Preroki so delali čudeže in so jih tudi naredili; ta jih pa dela, pa jih ne izdela. Prerokom stare zaveze verjeli so pametni ljudje, temu verjamejo pa le še prismođe, drugi nihče.

† Nov in star obenem je Anton Andolšek župan na Vel. Poljanah, saj tako smo slišali: „No, kateri je novi župan?“ „Ej, kar „ta starega smo spet potrdili.“

† Častno občanstvo podelili so občinski možje svojemu rojaku in velikemu dobrotniku rodne občine, osobito nove cerkve g. Štefanu Francelj, vpok. učitelju in posestniku v St Vidu pri Vipavi. Bog živi še mnogo let vrlega „starega fanta“!

† Razuzdani fantalini iz Dvorske vasi so belo nedeljo nečuvveno preklinjali pri sv. Gregoriju in iskali boja pri domačih fantih. Toda čast gregorskim fantom, da so trezno premišljeno se ognili boju, dočim bi bili brez težave one štiri vpijate podavili.

† Agent je agent. Kôse so naročili nekateri gospodarji pri nekem agentu. Toda iz tovarne je prišlo drugačno pisanje in drugačna roba, kakor so pa bile agentove besede. Se rado naredi tako!

† Višnikar še zdaj ni plačal obljubljenih 200 kron!

† Nova nadzornika ribniške liberalne posojilnice. Do zdaj smo mislili, da je nadzornik nekaj več, kakor oni, ki ga ima nadzorovati, pa so nas ribniški liberalni mogotci drugače podučili. Izvolili so si dva taka nadzornika v posojilnici, da smo se kar za glavo prijeli. Čudimo se prav zares, da se pusti g. Andrej Podboj voliti takemu „fantalinu“ za namestnika!

Od Šmarja do Vel. Gabra.

† Poboljšanje ali ka-li? V zadujem času se duje po temeniški dolini, da se vtegne velikološki g. župan vendarle poboljšati. Dne 24. aprila, na god sv. Jurja, zavije in zaveže cel volilni zapisnik (ker je blizu 700 volilcev, je precej velik) ter ga sam osebno prinese iz prijaznosti v župnišče, na zopetni vpogled. S prstom pokaže naj-

jasneje, da so vsi volilci pravilno vpisani in da ima tudi domač gospod sedaj pravico voliti, dasi ne plačuje še celo leto direktnega davka. Postave občinskega volilnega reda so se torej v županovi glavi spremenile, najbrž vsled „pohvale“ od zgoraj. Lahko je g. Gliha zdaj vesel, ker se utegnejo volitve po njegovi želji zopet zavleči do prihodnje velike sobote, on pa ima priliko še nekaj časa sedeti na županskem stolčku, kar mu tako prijetno dé. Možje, vi pa oblecite tisto čednost, kateri pravimo potrpežljivost, dokler tudi za Gliho ne pride veliki petek.

† V Zatičini sta zadnji dve nedelji zapoved obhajala novo mašo č. o. Böhm in č. o. Kostelec rodod Metličan. G. Böhm je govoril v cerkvi, kapiteljski vikar g. Watzl, g. Kostelec pa rojak zatiške g. spirital uršulinski Nadrah. Obakrat je bila prostorna opatijska cerkev polna vernega ljudstva. Tudi mnogo gg duhovnov je počastilo novomašnika. Pri obeh novih mašah je bil navzoč

Admiral Skrydlov,
poveljnik ruskega vzhodno azijskega brodovja.

mil. g. opat Gerard. — Zatiški samostan ima sedaj že tri rojene Slovence-duhovnike.

† V Zatičini se je pripetila zadnje dni velika nesreča. Apnenica, v kateri so žgali apno se je podrla in vroče kamenje je hudo opeklo zidarja Krčmarja. Prepeljali so ga v bolnico. Škoda znaša okoli 2000 K.

† Šolo novo poslopje, je že davno pod streho. Sedaj bodo jeli pripravljati znotranja prostora. Nova šola, ki stoji na najlepšem mestu, bo v kras celi Zatičini.

Iz Belokrajine.

† Na Suhoru smo izgubili obče spoštovanega moža, ki je mnogo storil za občino, to je bil g. Pibernik, ki je umrl v Kandiji, kakor je že povedal „Domoljub“. Gospod Pibernik je bil vseskozi pošten mož, odločno katoliškega mišljenja, dobrega srca, za katerim žaluje cela fara. Da je pošta na Suhoru in da imamo brzojavno postajo, se imamo zahvaliti ranjkemu. Tudi za šolo in šolske

otroke je skrbel. Žaljuči soprogi in otrokom naj bo v tolažbo, da molijo za pokojnega vsi, katerim je on delil toliko dobrot! — Zadelga je kap na možgane. — N. v m. p.!

† Nove orglje postavlja te dni na Radovici g. Kriegel. Da bi le dobre bile in tako bile ponoš vrlim župljanom na Radovici — a jih tudi bodrile k dobremu, poštememu petju, za kar naj bi se zavzela dekleta in posebno mladeniči. Lepi glas orgel v cerkvi naj bi odmeval tudi zunaj cerkve v lepih nedolžnih pesnih, katera bi pela nedolžna srca!

† Vina imamo Belokranjci še! Stari znanci oglasite se!

† Imenitno. Pozor! Dobi se samo v Metliki! Kaj? Prva dolenska posojilnica je edina na celem svetu, ki dolžnikom ne daje nobenih potrdil, koliko so plačali že obresti ali vrnilo kapitala, še bukvic jim nobenih ne da!

† Čemu se repenčita gg. Skušek in Rajmer nad našim „Kmetijskim društvom“, tako v vajinih prodajalnah in šnopsarijah, kakor v „Kopiničevi“ gostilni? Koliko sta pa žrtvovala vidva junaka, da se je sploh napravilo društvo? Ali nista mari baš vidva vodila vse tožbe na razne oblasti proti društvu in sta imenitno pogorela, ker se ni moglo niti trohice onih „lumparij“ dokazati, kakoršne je prinašal „Narod“ že vsa leta društvenega obstanka? Odkrito vama, in še marsikom drugemu, povemo, da ne bomo več dolgo mirna jagnjeta pred raznimi neresnicami in hujskarijami proti društvu! Posebno vam, nemirni g. Rajmer, svetujemo, da pometate pred pragom „prve dolenske posojilnice“, kot njen bogato plačani kontrolor! Kaj lepa prilika se vam tu ponuja, da preprečite takošne nečedne in ožlindrane spletkarije, kakoršne smo doživeli ob zadnjem občnem zboru. Pustite pa lepo pri miru „Kmetijsko društvo“, ker za vaše skrajno bedaste napade vam nedostaje vsaka stvarna podlaga! Kmetje! mi se pa še tesneje oklenimo našega društva in še silnejši naj se razlega geslo naše: „Svoji k svojim!“ Že sama želja nasprotnikov društva, da bi se razdružili, naj nam podžge pogum, da ne dobijo od naših krvavo zasluženih žuljev niti krajcarja v svoje žepe! Čemu bi redili druge, čemu? Vsak je sam sebi najbližji in tudi kmet kmetu! Živelo zato „Kmetijsko društvo“ v Metliki!

† „Zarukan kmet“ je ime, kakršno je dal neki liberalec, ki se je podpisal v „Narodu“ za gospoda „Metličana“, vrlim in poštemim kmečkim sinovom. Kmetje, zapomnimo si dobro najnovejši priimek metliških liberalnih metel!

† Prvi letošnji shod pri sv. Nikolaju na Gorjancih v fari šentjernejski se je vršil v nedeljo 1. majnika. —

Iz Štenrupertsko-mokronoške doline.

† Dvojen požar. — Dač 15. aprila t. l. ob pol 9 zvečer je na Vrh pri Št Rupertu požar popolnoma vpepelil trem posestnikom vsa gospodarska poslopja. Dva sta bila zavarovana, eden nič. Ogenj je nastal po neprevidnosti gospodinje, ki je šla z razbito laterno pod streho iskat neko puško, katero je hotel imeti še tisti večer mož postave. — Drugi večer pa je zopet gorelo in sicer v Ravnih. Eno posestvo je popolnoma pogorelo, gospodar sam se je močno opeknel, ko je poskušal rešiti tele iz hleva. Odpeljali so ga v kandijsko bolnišnico, a je malo upanja, da okreva. — Naš državni poslanec g. Povše je takoj stavil interpelacijo v korist ponesrečencev.

† Novo trirazredno šolo bodo sezidali na Mirni tekom par let. Staro šolsko poslopje se bode prodalo. Komisija je določila, da stara šola niti zdravstvenim, niti stavbenim predpisom ne zadostuje. Plačevalni pogoji za novo šolo so zelo ugodni, ker je obrok za 30 let določen.

† Čuden poštni voz se prepeljava dan za dnem od Trebnjega do Mokronoga. — Ni omnibus, ni koleselj, ni zapravljenček — sploh s plahto pokrite gare na štirih kolesih s slovesnim napisom: c. kr. pošta. — Se ne peljamo!

† Šentruperški liberalci. Zupančič è tutti-quantu hodijo po svèt v mokronoško davkarijo. — Ni mazila, ne zdravila!

† Dvojno predavanje je bilo 1. majnika v kat. izobraževalnem društvu na Mirni. — Ustanovni član Jos. Zidar je govoril: O pijančevanju — tč. predsednik pa o židovskem gospodarstvu v Avstriji.

† Kosí po naših vinogradih že sedaj prerokujejo dobro jesensko kapljo, škrjanci pa pojo o zlati in težki pšenici, ki se nam ob takih lepih majniških dnevih obeta. Trta je pognala ped dolge poganjke, žito pa par čevljev visoko že gleda iz zemlje. Bog daj srečo in dobro letino!

Novice iz Boštanj.

† Katol. slov. izobraževalno društvo je priredilo javen shod pretečeno nedeljo dne 1. majnika. Na shodu je predaval preč. g. dr. Evgen Lampe o kmečkem vprašanju. V svojem živahnem in prepričevalnem govoru je pojasnjeval žalostno stanje kmečkemu stanu. Mogočni kapitalizem preti pogin kmečkemu stanu. Kmet torej potrebuje nujne pomoči, da ne propade popolnoma. A edina pomoč tlačenemu kmetu je v gospodarskem združništvu. Hvala Bogu, da je le to silno napredovalo v zadnjih letih po vsej slovenski zemlji. 212 kmečkih društev, ki imajo središče v „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani,

deluje v prosep kmečkega trpina. V drugo polovico govora pa smo slišali mnogo zanimivega o rusko-japonski vojski. Iskrena zahvala preč. gospodu za njegov trud!

† „Čebelica“ mladeniške in dekliške Mar. družbe je prihranila dosedaj 1750 K.

† Znani starinoslovec N. Pečnik izkopava sedaj rimska groblja, ki se nahajajo v naši župniji.

† Naši vinogradniki se pridno bavijo z rigolanjem in nasajajo novih ameriških trt. To je tudi edino potrebno. Zakaj stara domača se žalibog hitro poslavlja od boštanskih vinskih goríc.

Iz drugih krajev Dolenjske.

† Iz Leskovca. „Narodov“ dopisnik iz Leskovca je grdo napadel podpisane odbornike, posebno še g. predsednika našega izobraževalnega društva. Vemo, da se g. kapelanu ne zdi vredno odgovarjati takemu dopisniku, zato naj mu mi povemo nekaj malega. Vidi se dopisniku, kako mu dišitistih 400 kron, ki jih je gosp. kaplan v par tednih naberačil, kot pravi on. Zeló ga skrbi, kam jih homo dejali, njega gotovo ne bomo vprašali, njemu to nič mar. Le nikar naj se preveč ne čudi: „da smo že tako daleč prišli; da so začeli že kaplani s fanti fantovati.“ A mi smo ponosni na to, da hoče gospod kaplan biti v naši družbi. Pravite, kako nas gosp. kaplan uči kvartati. Veste, saj bi Vam verjeli; samo to je križ, ker gosp. kaplan še — kvart ne pozna. Res, laž ima kratke noge. Nazadnje pa daje dopisnik kar vsem leskovškimi faranom lep nauk, „naj bi se jim že vendar enkrat oči odprle“. Vprašamo vas, leskovški farani, kaj si res daste od takega človeka očitati, da so vaša poslopja same raztrgane bajte, kjer je luknjica pri luknjici? Ali boste res pustili, da se teh par liberalčkov leskovških pred vsem svetom iz vas norca dela? Nam pravi dopisnik, kako smo neumni in nam grozi, da nas bode vse po imenu dal v „Narod“. Naj to le hitro stori, mi bodemo ponosni na to; ako ne bó, ga primemo za besedo. Spomni naj se še večkrat našega izobraževalnega društva v „Narodu“, s tem bode društvu le koristil. On se ne upa s pravim imenom se podpisati, mi pa, če tudi nas je nagnal s farškimi podrepniki, se ponosno podpisemo: Podpredsednik: Jožef Kranjčević; blagajnik: Franc Starc, trgovec; blagajnika namestnik: V. Koritnik, gostilničar; tajnik: Vinko Arh, mizar; tajnika namestnik: Alojz Gioles, krojaški mojster; knjižničar: Viktor Faleto; pregledovalca računov: Franc Arch, mizar, in Jan. Kranjčević.

† Vodovod na Raki. Liberalci pišejo, da je obstrukcija kriva, da se ne dela vodovod na Raki. A katoliško-narodna stranka

je vodovod na Raki izvzela iz obstrukcije in postavila to zadevo med one ljudske koristi, ki se morajo v prvi vrsti rešiti. Liberalci so pa krivi, da se vodovod ne more delati, ker stavijo svoje liberalne koristi pred kmečke zadeve. Naj se le skliče deželni zbor in videli boste, da bodo katoliško-narodni poslanci zahtevali, da se te ljudske zadeve spravijo nemudoma na dnevni red, liberalci bodo pa glasovali proti, kakor so že storili.

Notranjske novice.

— **Izpred deželnega sodišča.** Dne 27. aprila t. l. se je vršila kazenska obravnava proti Antonu Vovku, posestnika iz Veliko Polje št. 22 občina Vrabče v Vipavi in občinskemu svetovalcu, ki je bil tožen zaradi prestave mejnika med soseskini svetom občin Vrabče, Poddrage in Lozice in pa nasilstva, ker je pretil gozdnima čuvajema Žgurju in Cigoju z fovčem. Obtoženec ni tajil dejanja glede mejnika, a glede pretenja je izjavil, da se ne spominja na to, ker je bil popolnoma zmeden. Zaradi tega bil je od obeh dejanj popolnoma oproščen.

— **Ne kupujte od židov.** Po Notranjskem je hodil agent od tvrde „Gebrüder Braun“ iz Zolyom na Ogrskem ter prodajal kose in pripravo za klepanje. Svojo robo je zelo hvalil, no res je veliko prodal, ker je še obljubil, da bo poslal take kose, ki so za notranjski svet najbolj primerne. Za vse, koso, kladivo babico in oslo je zahteval 5 K. Tistemu pa, na katerega bi poslal večino naročnikom skupaj, je pa pismeno obljubil eno koso s pripravo zastoj in še provizijo v denarjih. Naročeno blago pride, toda proti povzetju. Mnogi so vzeli blago, toda videli so, da teh kos rabiti ne morejo in da je vse vredno komaj 40 h. Zato nekateri niso hoteli sprejeti blaga. Zakaj pa kupujete pri židih? Ali nimamo domačih izdelkov, ki so dobri?

— **Nesreča v Trstu.** Jožefa Požrla, doma iz Dol. Vrem sta v Trstu dva železniška voza tako stisnila, da je na potu v bolnico umrl.

— **Shod na Suhorlji** je imel drž. in dež. poslanec dr. Žitnik. Shod je bil dobro obiskan.

— **Prost bi bil rad 19letni prisiljenec** Tomaž Gostiša, pristojen v Sp. Logatec. Od dela v Košani je pobegnil. Od tam je zbežal tudi prisiljenec Anton Muruc. Toda, saj jih bodo kmalu vjeli.

— **Po Notranjskem kradel** je postopač France Črnologar. Jožefu Čuku v Zg. Logatcu je 6. marca vzel iz skrinje obleko. Drugo noč je na Vrhniki Matiju Ogrinu odprl

kovček ter mu pobral obleko. Dne 17. marca pa se je spravil na denar Antona Kobala ter mu vzel okoli 40 K. Za kazen bo sedel pol leta, potem se bo pa šel delat učiti v prisilno delavnico.

— **Grozna tatvina na Razdrtem.** Dne 16. aprila zgodila se je ta grozovita tatvina. Od 1—2. ure ponoči vlomili so tatje v cerkev ter pokradli vse, kar je imelo kaj vrednosti. Vzeli so: dva keliha s patenami, dve dragoceni kroni Jezusu in Mariji, monštranco in ciborij s sv. hostijami vred. Ljudstvo je zelo razburjeno, mnogo jih je jokalo pred cerkvijo. Da, gotovo, to grozodejstvo mora prisiliti solze v oči! Sedaj že Najsvetejše v tabernakelnu ni varno, sedaj že kradejo krone z glave Jezusu in Mariji. A stresti nas mora pri misli, ker moramo čakati še hujših dni, ako bodo gotovi časopisi pisali tako zlobno. In take časopise so brali tudi na — Razdrtem!

— **Majhno zadostilo** presv. Rešnjemu Telesu so dali duhovniki, zbrani pri konferenci v Postojni dne 18. aprila. Zbrali so 106 K 70 h, ki naj se porabijo za napravo novega keliha v Razdrtem. Naj sledijo še drugi!

— **Nesrečna smrt.** V Bečajih, župnije sv. Vid pri Cerknici se je peljal posestnik Vičič po hudem klancu navzdol. Pri tem je pa padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil vrat ter bil takoj mrtev.

— **Od Poncija do Pilata hodi** Jožca tam iz hrenoviške fare, da bi preprečil pisanje o sebi. Danes vam pa povemo, gospod Jožca, zakaj pišemo. Mi vemo, da ste bili kedaj dober mož. Danes ste pa postali strastni liberallec, ali vsaj dela vaša kažejo to. Volite liberalno, vtikate se v vsako reč, in kdor ne dela tako, kakor vi hočete, pa ste hudi nanj, da več ne rečemo. Bodite zopet to, kar ste bili, pa bomo nehali pisati ter vas začeli spoštovati. Prej pa ne, gospod Jožca!

— **Usmljene sestre** so dobili v Postojni. V novi bolnici, ki je sezidana v proslavo petdesetletnice cesarja, bodo stregle bolnikom. Vendar želimo, da bi dal Bog zdravje Notranjcem.

— **Vitez švedskega kralja** je postal g. Štefan Lapajne, voditelj okr. glav. v Postojni. Dobil je Vasov red prvega razreda.

— **Častni občan** je postal v občini Št. Peter agrarni komisar g. Župnek zaradi zaslug pri izpeljavanju ceste pod Javornikom na Stari Trg.

— **Tatu so dobili.** Poročali smo, da je hotel zadnjič nekdo okraštiti cerkev v Št. Petru. Ta mož je neki Gorup, pristojen v Slavino. Ga že imajo pod ključem.

— **Saje so se vnele** v slavinski šoli. Ljudje so prihiteli gasiti. Tam zapazi nekdo nekega možica ter zakriči nad njim: „Ali si ti tisti turek, ki gospode v cajtenge daješ?

Teci, če ne“ In turek je tekel, kakor da so se mu vnele tudi noge.

— **Na Uncu** je pogorela 22. aprila Ribaričeva hiša z gospodarskim poslopjem vred. Zažgali so najbrže otroci.

— **Vrzite „Narod“ in „Rodoljuba“ proč!** Videli ste, kako eden farba in kako drugi laže. Čemu bi za farbarijo in laž dajali denarje! Lažeta in farbata naj sama sebe in tiste šeme, ki jima še verjamejo.

— **Posebno vnet bravec „Domoljubov“** je učitelj Silvester na Colu. Velika nevarnost je zanj, da postane — Slomškar. Gospodje „napredni“ tovariši na noge, rešite tovariša, da ne zaide v pogubni „klerikalni“ tabor in ne pade v kremplje „grozovitemu“ zmaju!

— **„Klerikalni“ analfabeti.** Liberalni učitelj piše v „Slov. Narodu“, da je zlasti med „klerikalci“ veliko takih, ki ne znajo ne brati, ne pisati. Vprašam: Kdo je tega kriv? Kdo pa uči nas „klerikalce“? Ako nadzornik pride v šolo, in otroci ne znajo brati, ne pisati, kdo bo pokregan? Če pa liberalci znajo brati in pisati, samo „klerikalci“ ne, potem ste pa vi, učitelji, pristranski, ker skrbite samo za liberalne glavice . . . to je pa grdo, pa tudi krivično je, ker niste plačani samo z liberalnim, ampak tudi s „klerikalnim“ denarjem. Sploh je bil pa v Št. Vidu pri Vipavi do zadnjega časa za župana mož, ki ni znal drugega brati kakor — črešnje, pisati pa sploh ni znal; pa je vseeno inteligenten, kaj ne? I seveda je bil, ker je liberallec; liberallec je pa vsak inteligenten, naj je še tako zarobljen.

Pesem o gorenjski volitvi.

Čuj, skrhane so liberalne sablje
in zlomljene so Tavčarjeve grablje,
vsa liberalna stranka plaka,
prebridke solze tak pretaka,
da Sava stopa čez meje
noseča njihove solzé . . .
Kako se je pa to zgodilo,
naj pesem ta bo v pojasnilo:
Prelepo nam gorenjsko stran
je klical skup volivni dan,
ni bilo boja, ne strasti —
spočetka se še zdelo ni,
da bi preganjali temò
najhujše klerikalno zlò,
a vstala luč je z Bukovice
in razsvetlila kmetom lice,
in zbrali so se ti možje;
kateri, naj se vam pové:
Franc Tavčar, mož iz Selc doma,
in Šlibar, ki ga vsak pozna,
Dolenec Franc, župan iz Loke,
ki mož je z liberalne moke,
Logonder Peter, Mohar, Hren,
vsi neodvisni — kmet noben,

trgovci, kramarji, oštirji,
učitelji in pa pastirji,
profesor Grmek, luč iz Bukovice,
pa je razsvetlil kmetske škrice,
vsi ti so se na pot podali,
Novaka Jozo so izbrali:
To mož bo naš, kmet poštenjak
bo naš poslanec Joz Novak!
In shod na shod so naredili,
kričali, topli se in pili,
še lev se zbudil je iz Ljubljane,
pozdravit šel ovčice zbrane —
naenkrat vsa Gorenjska vrla
je zmaja klerikalnega podrla...
A prišel je volitve sodni dan,
zmaj klerikalni skočil je na plan,
in prišle čudne so številke,
oh te številke, čudne te znanilke.
glej, vsi glasovi so se spremenili,
za Demšarja se našega glasili.
In ko so liberalci brali,
so presenečeni zijali,
da „Narod“ pisal ni resnice,
kot je sijala luč iz Bukovice.
In luč tam gori je vgasnila,
ker je imela vse le za — aprila,
in skrhane so liberalne sablje,
in zlomljene so Tavčarjeve grablje,
Oj vrla naša ti Gorenjska,
ostani le katoliško-slovenska!

—o—

Za smeh in kratek čas.

Dvogovor na trgu. Špela: Katra, ali si
brala sčotni „Narod“? — Katra: Še ne, ali
je kaj posebnega notri? — Špela: Kajpak
nekaj posebnega. Pomisli, „Narod“, ki je bil
vedno zoper ljubljanskega škofa, se strašno
trudi, da bi izboljšal škofovo gospodarstvo v
Gornjem građu in pomnožil škofove do-
hodke. — Katra: Ali je podkupljen, ali kaj?
— Špela: Po strani sem izvedela, pa nikar
nikomur ne povej, da je to zato, ker bi se
šlankar rad prikupil škofu, da ga vzame po-
tem za svojega oskrbnika. — Katra: To je
pa verjetno. Ali ga bo kmalu vzel? — Špela:
Najbrže. — Katra: No, potem bo pa dr. Tav-
čar gotovo rehnel še bolj kot doslej, ker tudi
on išče spretnega oskrbnika za Visoko —
Špela: Gotovo, pa mu ne bo nič pomagalo;
tiček bo moral šivkati na pustem slemenu.

I. uganka z nagrado.
(Priredil Ivan Baloh).

Ko si zagledal luč sveta,
te v svoje je zavetje vzela,
za Sina Božjega z neba
je zemlja širna ni imela;
morda i ti ne imenuješ
za svojo te, kjer zdaj stanuješ.
morda je majhna, morda je velika
ker razna njena je povsod oblika,
morda jo krije kamen, slama ali les,
a glej še tega ni imel Gospod z nebes!
In v lepšo, višjo, tje v prostore svete
so nesli te potem kot majhno dete,
tam z vodo sveto tebe so oblili,

in v dediča nebes te prerodili,
tje rad zahajaš še Gospodov dan,
da moliš ga, čistiš pobožno vdan,
zato od drugih vseh se razlikuje,
z imenom lepšim vsak jo imenuje.
Ko pa zapustil boš ta svet,
imel jo boš pri sebi spet,
ne bo ti širna in prostorna,
le majhna boče in okorna,
na zemlji morda nisi je imel,
takrat pod zemljo k sebi jo boš vzel.
Kdo zvesta ta je tvoja znanka,
pove naj tebi ta uganka!
(Kdor reši to uganko in bo izžreban, dobi
za nagrado en letnik Dom i Sveta.)

II uganka.

V trenutku sem, a v času ne,
V mrmranju sem, a v glasu ne,
V resnici sem, v dejanju ne,
In v miru sem, v nehanju ne —
Pod zemljo ne, a v prsti sem,
In v jami ne, a v krsti sem —
Na sveti ne, a v kraju sem,
V nebesih ne, a v raju sem —
Kdo sem?
(Kdor je prav reši in bo izžreban, dobi
za nagrado „Zbrane spise Andrejčkovega
Jožeta“.)

Rešitev križa v zadnji številki

	r	
š	č	u
r	u	s
j	a	k
k	r	o
š	t	a
m	o	r
p	o	d
j	a	p
s	t	e
a	p	o
a	l	e
i	g	n
k	o	v
v	d	o
v	o	j
j	u	n
	a	

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 19. maja 1904.

Loterijske srečke.

Dunaj, 23. aprila	20	84	11	15	2
Gradec, 23. aprila	74	90	43	69	56
Trst, 30. aprila	6	89	18	44	59
Linc, 30. aprila	76	50	37	2	47

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah

razpošilja, dokler je kaj zaloge, semenski

fižol ribniččan

po 28 K v vrečah à 100 kg postavljeno na
kolodvor v Dobrépoljah. V manjših količi-
nah se zaračuni kg à 30 vin. Manj kakor
25 kg se ga ne pošlje. Znano je, da je fižol
ribniččan najboljšo trgovsko blago. 345 D 5

30 dni na poskušnjo pošljem vsakomur pravo
Roskopf-patent-uro s
sidro, sistem Böhnel, in se
zavezujem tekom 30 dni vzeti uro nazaj in takoj brez vsakega
odbitka vrniti plačani denar.

Prava Roskopf-patent-ura

s sidro sistem Böhnel antimagnetique in sekund. kazalec

Samo
gl. 2-50
z verižico
in škatljico.

Cena s lepšo nikeljnato verižico in
škatljico vred gl. 2.50. 3 kosi glid.
0.76, 0 kosov glid. 12 — isto ure s
podobno osnovo ali papirja Fija X., ali
slikanih s železnih in dragih kovin
30 K vred. Za vsakost se jamči plemen-
no t. leto.

Poljica proti povzpetju
I. Böhnel tov. za-
loga Roskopf-ur.

Max Böhnel, urar. Dunaj IV.,
Margarethenstr. 45
založnik c. kr. dri. uradnikov. 504 D 6-2

Svarilo! Na mnoga vprašanja čast. bravcev tega lista na-
znanjam, da imam edino tov. zalogo pravih Ros-
kopf pat. ur na sidro, sistem Böhnel in sem je tudi prvi
napovedal. Vkljub temu mnoge trdke ponarjajo moje
oglasne in hvalijo svoje navadne ure s plombe ali brez
nje iz pocelvine, ki se dobe pri meni za glid. 1.70. Prosa-
torej paziti strogo na ime MAX BÖHNEL, urar. Vsa
druga ponarjenja odločno odklonite. Ustanovljeno l. 1840.

Naznanim uljudno,
da je ravno izšel moj
veliki cenik s čez
600 podobami, kate-
rega razpošiljam za-
stoj in prosto poštni-
nine. — Ker razpo-
šiljam moje blago po
celem svetu, je dokaz,
da je svoje blago res
fino, cene nizke, po-
strežba poštna, in
se zategadel vsak za-
nesljivo naj obrne do moje tvrdke.

Z velespoštovanjem 779 D 16-1

H. SUTTNER

urar in zalagatelj društva c. kr. avstrijskih
uradnikov v Kranju. (Krainburg).

Janko Bliš & Anton Tabor tovarna cementnih izdelkov na Farovški Loki pri Kranju.

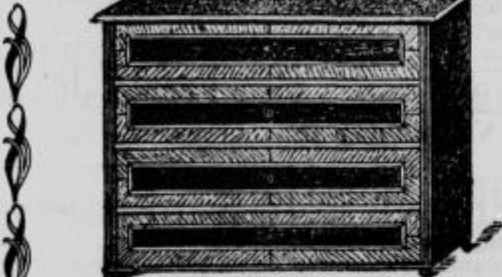
Po ceni se izdelujejo lepe barvane plošče
za tlak v cerkvah in na hodiščih, stopnice,
podboji, jaslji, korita, podstavki za vodnjake,
cevi itd

114 D 21-6

Filip Fajdiga
zaloga pohištva
Prešernove ulice v
LJUBLJANI,
priporoča svojo ve-
liko zalogo razno-
vrstnega pohištva
po najnižjih cenah.

21 6-6

349 D 20-5

S a m o
6 d n i !

Havre - New - York

vozilo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez
Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpla. pojasnila daje edino
oblastveno potrjevalno pisarna

ED. ŠMARD A
v Ljubljani, Dunajska cesta 6,
blizu znane gostilne pri „Figovcu“.

Pri nakupovanju
= suknenega =
in manufakturnega
= blaga =
se opozarja na tvrdko

HUGO IHL

v Ljubljani
Špitalske ulice števil. 4.
196 D 12-2
Velika zaloga
suknenih ostankov

Zahvala in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na
deželi se najiskrenejše zahvaljujem za dosedaj mi
izkazano zaupanje ter se priporočam najvljudneje, da
me cenjeni p. n. odjemalci i nadalje tako številno
počasčati izvolijo s cenjenimi naročili. Zagotavljam
jih vselej vestne in najtočnejše postrežbo. Posebno
opozarjam na 605 D 3-2

moko iz najboljše banaške pšenice.

Velespoštovanjem
Frane Zore
trgovina z mešanim blagom in moko
Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

Naprodaj le 50 stotov
lepega sena
radi pomanjkanja prostora.
Več se polzve pri Fran
Bezljaju v Preski št. 26
pri Medvodah. 781 D 3-1

Angeljnovno milo
780 D 12-1
Marzeljsko (belo) milo

sta najbolj koristni
S štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po špec. trgovinah!

Pavel Seeman
izdelovatelj mila
in čebelno-vo-
ščenih sveč v
Ljubljani.

Prava Giril in Metodova kavina primes
18 D 12-5
katero priporoča
Prva jugoslovanska tovarna za kavine surgate v Ljubljani.

Filiálist se išče

za svetovno trgovino s stroji. Natančne po-
nudbe v slovenskem in nemškem jeziku z
navedbo spričeval prejšnjih služb ter zmož-
nosti za kavcijo naj se pošiljajo pod na-
slovom „Izvrsten za organizacijo spo-
soben irgovec“ 42092 na Annoncen Ex-
pedition aM. Dukes Nachfolger Wien I.
700 D 2-1

IV. Kordik, Ljubljana

Prešernove ulice 10-14.
Trgovina drobnin na debelo za preprodajalce, pri-
poroča svojo veliko zalogo potrebščin za čevljarje,
kakor gumivlak, dreto in vsakovrstne žeblje za čevlje
potem za krejače gumbce, konec, svilo in druge v te
stroke spadajoče stvari po najnižjih cenah.

Najboljši vir za nakup tovarniške špago. 446 D 5-3

Ljubljana
Pred škofljo 3

Josip Kordin

Ljubljana
Pred škofljo 3

prporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete; veli-
kanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih
semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, mešane za suho in mokro
zemljo, najboljša krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste
solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen, po
nizkih cenah.

219 D 12-4

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

BILANCA

„Ljudske posojilnice“

registrov. zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Kongresni trg šte. 2, za sedmo upravno leto 1903.

D e b e t		Kron	vin.	Kron	vin.
Račun posojil: na vknjižbo		3,873.546	08		
na poroštvo		874.600	49	4,748.146	57
tekoči A: naložen denar		519.000	65		
posojila		3,367.184	98	3,886.185	63
menic				210.010	23
efektov				102.399	90
nepremičnin				34.773	09
inventarja		6.918	39		
10% odbitka		691	84	6.226	55
posojilnih obresti: zaostale obresti na vknjižbo		107.459	52		
zaostale obresti proti poroštvu		7.866	65	115.326	17
efektnih obresti				295	95
blagajne				71.243	02
penzijskega zaklada: lastna knjižica št 8388		3.030	—		
obresti		95	10	3.125	10
				9,177.732	21

K r e d i t		Kron	vin.	Kron	vin.
Račun glavnih deležev				5.000	—
opravnih deležev				6.496	—
hranilnih vlog		8,169.250	79		
kapitalizovane obresti		322.937	30	8,492.188	09
tekoči A				508.602	30
pro diversi				13.460	55
posojilnih obresti: predplačane obresti od posojil na vknjižbo		4.890	42		
predplačane obresti od posojil proti poroštvu		4.683	88	9.574	30
meničnih obresti				2.035	06
rezervnega zaklada				10.319	77 ¹ / ₂
razpoložnega zaklada				41.060	08 ¹ / ₄
posebne rezerve za zgube				44.004	02 ¹ / ₄
penzijskega zaklada: stanje 31/12				3.125	10
zgube in dobička				41.866	93
				9,177.732	21

V Ljubljani, dne 1. januarja 1904.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano; Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah; Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani; Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani; Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju; Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani; Francišek Lesković, zasebnik in blagajnik „Ljud. posojil.“; Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani; Gregor Slibar, župnik na Rudniku; Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

786 D 1-1

Izjava.

Podpisani prekličem kot neresnična žaljiva očitanja, katera sem rabil po seji dne 27. marca 1904 o gosposdu Jakob Mustarju, županu občine Turjaške.

Turjak, 20. aprila 1904.

Jernej Žužek,
782 D 1 posestnik.

Priden deček
se sprejme

kot učenec

v trgovino pod ugodnimi pogoji Ponudbe sprejema
= V. Sešek =
785 D Sodražica. 1-1

Na prodaj je lepa kmetija

z gospodarskim poslopljem, vinogradom, njivami i. t. d. vse v dobrem stanu v Mal-kovcu pri sveti Trojici na Dolenjskem. Cena 3000 K. Več pove Anton Jamnik, vas Štajngrab, pošta St. Janž, Dolenjsko. 784 D

Učenca

za pekovsko obrt

iz dobre hiše od 14. do 16. let starega sprejme takoj pod ugodnimi pogoji
Josip Možina, Kamnik Kranjsko. 576 D 3-3

Prietno, doma kuhano Zganje

(brinjevec, jagodovec, sadjevec vsake vrste)

359 D oddaja 5-5

Jan. Rihteršič
Selca p. Skofjiloki 28

Gospodične

katero se želijo izobraziti v šivanju za domačo porabo in v krojnem risanju po najnovejšem sistemu, sprejema 245 D 4-4

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg šte. 18.

Šunka

s kožo 1 gld., brez kosti 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prosičevi jeziki 1 gld., gorjanci 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljske 1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrske la salame 1 gld. 70 kr., salame 3 la ogrske trde 1 gld. 50 kr. kila. Vse like klobase po 20 kr. Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti postelju. 399 D 10-4

Janko Ev. Sire v Kranj.

Zajamčeno 5000 krat se posveti

z električno žepno svetilko „Immerlicht“ predno je treba do-
polnilne baterije. Cena v usnji imitaciji 3 K, v la-
vini ali školjkini imitaciji 4 K. Nadomestna baterija
1 K. Praktično darilo. Razpošilja po povzetju ekspres-
tvrdka F. Schwartz, Dunaj VIII/8, Lerchenfelderstr.
124/18. Zastopniki se iščejo. Ceniki zastoj. 86 D 10-4

Semena

Lucerne in domače detelje brez pre-
dence ali žide, pravi ribenški rižol, jare
rži, repe, pese, korenje za krmo,
vsakovrstne mešane trave za mokra,
suha in pečena tla, vsa druga poljska
in vrtna semena, zanesljivega kalenja
iz pravih virov priporočila

trgovina z deželniimi pridel-
ki in specerjskim blagom

R. & E. ROOSS

Kranj, Gorenjsko.

Ob času kupuje po najvišjih cenah
vse deželne pridelke, kakor tudi sme-
rekove stórže, suhe jedilne gobe,
šorski mah, krompir itd. 368 D 4-4

FR. STUPICA, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča slamorezнице, mlaitilnice, čistilnice, gepeljne, preše za grozdje in sadje, pluge in brane najboljšega 676 D Izdelka. 14-2

Dalje: Sesalke za vodo in gnojnico, pocinkane, asfaltirane in svinčene ovi za napeljavo vode,

razne tehtnice z uteži, štedilnike vseh vrst, kuhinjsko opremo, nagrobne križe, nakovala, privijake, žage, kotle za kladjo in žganje.

Portland in Roman-cement, železniške šine in traverze, poljski mavec. — Mizarstvo, tesarsko in ključavničarsko orodje, ter vse druge v železno stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga vedno svežega pečerskega blaga.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bode **vsako sredo** (izvemši praznike)

zobozdravniška ordinacija

od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer

v Kranju

v hotelu „Stara pošta“.

Raznovrstne plombe in vstavljanja

novih zob ter celega zobovja. =

569 D 3-3

574 D 10-3

Zarezane strešnike vstricne (Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko
cement roman in portland
glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak

šamotne in cementne, kot vse drugo stavbinsko blago ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. VIDIC & Comp.
LJUBLJANA.

783 2-1

išče se

oženjen majer,

izurjen v vseh poljedelskih delih ter na vrtu, pri živini in pri konjih. Ponudbe naj se pošiljajo na upravnništvo „Domoljuba“. Prosilci brez otrok imajo prednost.

„Cunard Line“

Edino direktno prevažanje potnikov v vseh razredih in tovora

„Trst - New York“

Prvo in edino vkrcavanje potnikov v domačem pristanišču. Prosta izborna hrana in pijača — sedaj najnižje cene. — Vsak, ki namerava potovati, naj se preje obrne za podrobnejši poduk na oblastveno poverjeni glavni zastoparobrodne družbe

511 D 3

„Cunard Line“

Ljubljana, Marijin trg 1.

243 D 6

Kdor si želi dobro zanesljivo pravo švicarsko uro za pošteno ceno, obrne naj se ali zahteva cenik od daleč na okrog dobro poznane dolgo let obstoječe tvrdke

Franc Čuden

urar in trgovec z zlatino in srebrnino, kolezi in šivalnimi stroji delničar družbe prvih tovarn ur „Union“ v Ženevi in Bilu in Svici zalagatelj o. k. dolenske železnice v Ljubljani, Prešernove ulice nasproti francišk. samostana

Filijalka!

Glavni trg nasproti rotovžu. Geniki zastoj in poštne prosti.

Špitalske ulice 5

Je naslov tvrde

R. Miklauc

kjer se manufakturno (gvantno) blago za ženske in moške na debelo in na drobno po znani nizki ceni prodaja.

Vzorci na zahtevanje brezplačno.

Kadar pridete

v Ljubljano

Kadar pridete

v Ljubljano

obrnite se z zaupanjem na

manufakturno (gvantno) trgovino **„Pri Škofu“**

Pogačarjev (sadni trg) v veliki mestni hiši nasproti molarjev, kjer se nahaja velika zaloga novega blaga za ženske in moške obleke in prodaja po stalni nizki ceni.

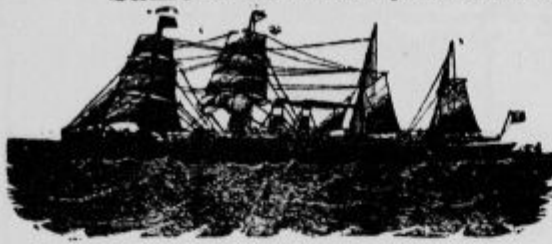
Mimogrede se omeni o jako veliki zalogi **tibeta** v vseh cenah in barvah najnovejše vrste. **Perilni kambrik** od najcenejše do najfinejše vrste v najnovejših vzorcih. Prva trgovina za vse vrste rut, kakor svilnate, polsvilnate, volnene, satenaste, piketaste, kambrikaste i. t. d.

Moderce, predpasnike in nogavice v vseh velikostih.

Bela in rujava kotenina za perilo, **ovilh** za postelje imam iz prvih tovarn in prodajam isto po tovarniški ceni.

Sukno, modni kamgarn, ševijot za moške obleke veliko na izber, tako tudi sukneni ostanki pod ceno. — Vsled nakupa iz prvih tovarn, velikega prometa in majhnih stroškov je mogoče ceneje prodajati.

Samo 6 do 7 dni potrebujejo najnovejši brzoparniki
RED-STAR-LINE
Proge rudeče zvezde

iz
Antwerpen-a v New-York

Znižana cena od Ljubljane do New-Yorka stane pri meni fl. 80. — Konkurencija ponuja vožnje listke samo po fl. 70. Zakaj ??? Pove

Karol Rebek.

od c. kr. vlade potrjeni zastopnik proga rudeče zvezde Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 41 od južnega kolodvora 100 korakov oddaljeno.

Sedaj gl.

70

zelo znižane
vozne cene v

Ameriko

Preje gl.

105

Ravno ista
vožnja in
postrežba
kakor preje.

Iz Ljubljane v Novi-York samo 70 gl.

s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija itd. toliko višje, kolikor je **tarifna cena** po ameriški železnici; s priznanim najboljšimi parniki družbe

90 D 12-4

Hamburg - Amerika Linie.

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, pošlje naj 20 K are na moj naslov

Fr. Seunig, Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Pred kratkim v nekaterih listih objavljena vest, da sem dvignil ceno svojemu **znanemu mlu z znamko „Jelen“**, in sicer 3 K pri 100 kg, nikakor ne odgovarja resnici.

973 D 3-1

Jurij Schicht, Ustje na Labi
tovarna za sveče in milo ter parfumerija.

Največja tovarna te vrste na evropski celini.

Izšla je knjiga

„Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman. — Cena trdo ve zani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Katoliška Tiskarna

priporočila rasnovrstne

vizitnice

po niski ceni

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Zitnik**

**Kmetska posojilnica
ljublanske okolice**

registr. zadruga z neomejenim poroštvom

v **LJUBLJANI**, v lastni hiši
na Dunajski cesti št. 18, na
vogalu Dalmatinove ulice

obrestuje hranilne vloge po

23 D 12-9 **4½%**

brez odbitka rentnega davka, katerega leta posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. - 12. in od 3. - 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom pošto-hranilničnega urada.

Stanje rezervnega zaklada K 779.793,4.

Varnost hranilnih vlog je tudi zagotovljena po zadružnikih.

Upravno premoženje Kmetske posojilnice znaša 4.948.796,27, stanje hranilnih vlog K 4.703.762,02.

Denarni promet K 20.246.712,13.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad:
nad **18 milijonov K. okroglo 550.000 K.**

*** Mestna hranilnica ljubljanska ***
na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 353 5

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4½% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4½% do 5%.